

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2001-2002

26 juni 2002

HANDELINGEN

PLENAIRE VERGADERING

MORGENVERGADERING

DECREET INSTEMMING SAMENWERKINGSAKKOORD VLAANDEREN EN DE DUITSTALIGE
GEMEENSCHAP

DECREET VASTSTELLING REGELS VLAAMS GEMEENTEFONDS

DECREET WIJZIGING DECREET INSTELLING VLAAMS GEMEENTEFONDS

DECRETEN WIJZIGING WET OPENBARE CENTRA VOOR MAATSCHAPPELIJK WELZIJN

Inhoud

Nr. 56

 Woensdag 26 juni 2002
 Morgenvergadering

Berichten van verhindering	1
Ontwerp van decreet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord tussen de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest en de Duitstalige Gemeenschap betreffende de bevoorde ring van de algemene samenwerking, ondertekend in Eupen op 14 februari 2001 – 1132 (2001-2002) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	1
Spreker : de heer Marino Keulen, verslaggever	
Artikelsgewijze bespreking	1
Ontwerp van decreet tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds – 1148 (2001-2002) – Nrs. 1 tot 6	
Voorstel van decreet van mevrouw Wivina Demeester-De Meyer en de heren Johan De Roo en Carl Decaluwe c.s. houdende wijziging van het decreet van 31 juli 1990 tot instelling van het Vlaams Gemeentefonds en tot regeling van een bijzondere dotatie voor sommige gemeenten van het Vlaamse Gewest, wat de bestemming van de opbrengst van de onroerende voorheffing van het Vlaamse Gewest betreft – 790 (2000-2001) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	2
Sprekers : de heer Bart De Smet, verslaggever, mevrouw Dominique Guns, de heer Mark Van der Poorten, mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht, de heren Johan De Roo, André Moreau, Jan Penris, Dirk Holemans, Dany Vandenbossche en Dirk De Cock en minister Paul Van Grembergen	
Artikelsgewijze bespreking	25
Sprekers : de heer Johan De Roo en minister Paul Van Grembergen	
Voorstel van decreet van mevrouw Patricia Ceysens, de heer Koen Helsen, mevrouw Claudine De Schep per en de heer Jacques Devolder houdende wijziging van artikel 118 van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn – 497 (2000-2001) – Nrs. 1 tot 3	
Algemene bespreking	33
Sprekers : mevrouw Sonja Becq en de heer Koen Helsen	
Artikelsgewijze bespreking	34
Voorstel van decreet van mevrouw Ann De Martelaer, mevrouw Patricia Ceysens en de heren Dany Vandenbossche en Dirk De Cock houdende wijziging van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, wat betreft de openbaarheid van de vergaderingen – 756 (2000-2001) – Nrs. 1 tot 3	
Algemene bespreking	35
Sprekers : mevrouw Ann De Martelaer, de heer Dirk De Cock en mevrouw Sonja Becq	
Artikelsgewijze bespreking	37
Regeling van de werkzaamheden	37

VOORZITTER : De heer Norbert De Batselier

- *De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.*
- *De vergadering wordt geopend om 10.24 uur.*

De voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

Herman De Reuse : gezondheidsredenen ;

Carl Decaluwe, Didier Ramoudt, Jacques Timmermans, Luc Van den Brande : buitenslands ;

Hilde Claes : ambtsverplichtingen ;

Patricia Ceysens : familieverplichtingen.

ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het samenwerkingsakkoord tussen de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest en de Duitstalige Gemeenschap betreffende de bevordering van de algemene samenwerking, ondertekend in Eupen op 14 februari 2001
– 1132 (2001-2002) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord tussen de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest en de Duitstalige Gemeenschap betreffende de bevordering van de algemene samenwerking, ondertekend in Eupen op 14 februari 2001.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Keulen, verslaggever, heeft het woord.

De heer Marino Keulen, verslaggever : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik wil een korte toelichting geven. Dit samenwerkingsakkoord is in feite de uitbreiding van de verdrags-

tekst van 1985. De Duitstalige Gemeenschap is eigenlijk onze oudste verdragspartner. De uitbreiding heeft vooral betrekking op de nieuwe bevoegdheden die de regio's door de opeenvolgende staatshervormingen hebben verworven.

Persoonlijk vind ik het goed dat een regio de ambitie heeft om veel bevoegdheden te hebben : dat is een gezonde ambitie. Bij die ambitie moeten we steeds oog hebben voor de notie 'goed bestuur'. Het is ook minstens zo belangrijk om goede structurele betrekkingen te onderhouden met andere regio's en staten in de wereld. Dit samenwerkingsakkoord, dat beantwoordt aan die ambitie, is te situeren in die context.

Mijnheer de voorzitter, collega's, ik hoop dus dat velen met mij dit samenwerkingsakkoord zullen goedkeuren. (*Applaus*)

De voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord tussen de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest en de Duitstalige Gemeenschap betreffende de bevordering van de algemene samenwerking, ondertekend in Eupen op 14 februari 2001.

Artikel 1

Dit decreet regelt gemeenschaps- en gewestaangelegenheden.

– *Aangenomen.*

Artikel 2

Instemming wordt betuigd met het samenwerkingsakkoord tussen de Vlaamse Gemeenschap, het Vlaamse Gewest en de Duitstalige Gemeenschap betreffende de bevordering van de algemene samenwerking, ondertekend in Eupen op 14 februari 2001.

– *Aangenomen.*

Voorzitter

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen om 16 uur de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds
– 1148 (2001-2002) – Nrs. 1 tot 6

VOORSTEL VAN DECREET van mevrouw Wivina Demeester-De Meyer en de heren Johan De Roo en Carl Decaluwe c.s. houdende wijziging van het decreet van 31 juli 1990 tot instelling van het Vlaams Gemeentefonds en tot regeling van een bijzondere dotatie voor sommige gemeenten van het Vlaamse Gewest, wat de bestemming van de opbrengst van de onroerende voorheffing van het Vlaamse Gewest betreft
– 790 (2000-2001) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde zijn het ontwerp van decreet tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds en het voorstel van decreet van mevrouw Demeester-De Meyer en de heren De Roo en Decaluwe c.s. houdende wijziging van het decreet van 31 juli 1990 tot instelling van het Vlaams Gemeentefonds en tot regeling van een bijzondere dotatie voor sommige gemeenten van het Vlaamse Gewest, wat de bestemming van de opbrengst van de onroerende voorheffing van het Vlaamse Gewest betreft, die door de commissie in samenhang werden behandeld met dien verstande dat het ontwerp van decreet als basis voor de bespreking werd genomen. Wij volgen hier dezelfde werkwijze.

De algemene bespreking is geopend.

De heer De Smet, verslaggever, heeft het woord.

De heer Bart De Smet, verslaggever (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, het ontwerp van decreet tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds werd door de commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Stedelijk

Beleid en Huisvesting besproken op 30 april, op 14, 15 en 22 mei en op 3 en 4 juni. Naar aanleiding van de bespreking van dit ontwerp werden eveneens hoorzittingen gehouden met de SERV en met de Hoge Raad voor Binnenlands Bestuur. Samen met dit ontwerp werd ook het voorstel van decreet van mevrouw Demeester en de heren De Roo en Decaluwe houdende wijziging van het decreet van 31 juli 1990 tot instelling van het Vlaams Gemeentefonds en tot regeling van een bijzondere dotatie voor sommige gemeenten van het Vlaams Gewest wat de bestemming van de opbrengst van de onroerende voorheffing van het Vlaams Gewest betreft, behandeld.

Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, het belang van dit ontwerp is niet te onderschatten, zowel wat de financiële impact ervan betreft als wat de gevolgen ervan voor de werking van steden en gemeenten betreft. Ik zal dan ook trachten zo bondig mogelijk maar tevens zo volledig mogelijk verslag uit te brengen.

De minister beklemtoonde het cruciale belang van dit ontwerp van decreet en dit in de eerste plaats omwille van het jaarlijks te verdelen bedrag van meer dan 1,5 miljard euro. Het voorliggende ontwerp beoogt volgens de minister een grondige hervorming van het Vlaams Gemeentefonds, waarbij met de volgende elementen rekening wordt gehouden : meer aandacht voor het eigen belastingvermogen van de gemeenten en dus voor de fiscale solidariteit tussen de gemeentebesturen, valorisering van de centrumfuncties, de bestuurskracht van de kleinere gemeenten, de zorg voor de open ruimten en de landelijkheid en de integratie van het Investeringsfonds en het Sociaal Impulsfonds in het Gemeentefonds.

Tevens werd rekening gehouden met een vraag naar bijkomende middelen die nodig zijn om tegemoet te komen aan het toenemende aantal taken dat gemeentebesturen op zich nemen.

Het ontwerp van decreet bundelt de verschillende fondsen ter financiering van de gemeenten, het Investeringsfonds en het Sociaal Impulsfonds in het Vlaams Gemeentefonds. Wat het Sociaal Impulsfonds betreft, stelt de minister dat dit zonder twijfel een aantal winstpunten heeft opgeleverd.

Tegelijkertijd werd vastgesteld dat in een groot deel van de gemeenten via het SIF een nieuw beleid op de sporen werd gezet zonder dat de financiële middelen op evenredige wijze zijn toegelaten. Het zogenaamde waarborggedeelte wordt daardoor steeds meer gebruikt voor het opzetten

De Smet

van beleid dat in het regulier beleid verankerd geraakt is. De Vlaamse regering stelt dan ook voor om voor de 308 steden en gemeenten het waarborggedeelte van het SIF bij het Gemeentefonds te voegen. Het gaat om een bedrag van 96,8 miljoen euro. De lokale besturen zullen volledig autonoom kunnen beslissen over de besteding op basis van de eigen beleidskeuzes.

De minister is er zich van bewust dat bij een aantal organisaties enige onrust heerst over de vraag of hun gemeente of OCMW na het wegvallen van de specifieke SIF-subsidiëring de opgezette initiatieven nog wel zal bestendigen. De Vlaamse regering wenst de verantwoordelijkheid daarvoor bij de lokale besturen te leggen. Elke gemeente behoudt haar middelen, ook na de integratie in het Gemeentefonds, en kan dus autonoom oordelen over de waarde van de genomen initiatieven, om ze verder te zetten of om het beleid bij te sturen.

Behalve het SIF wordt ook het Investeringsfonds in het nieuwe Gemeentefonds geïntegreerd. Ongeveer 131,5 miljoen euro wordt daardoor bij het Gemeentefonds gevoegd.

De minister verklaart zich bewust te zijn van de moeilijke financiële toestand van de Vlaamse gemeenten. Ze staan voor belangrijke uitdagingen, telkens met grote financiële gevolgen: de vrijmaking van de energiemarkten, de fiscale hervorming op het federale niveau, de hervorming van de politie en nog enkele andere uitdagingen.

Met het voorgestelde ontwerp van decreet wil de regering sterk investeren in de gemeenten door hun bestuurskracht te versterken via een aanzienlijke verhoging van de dotatie. De startdotatie is in het ontwerp van decreet opgenomen en bedraagt afgerond 1,5 miljard euro. Deze startdotatie is gebaseerd op de som van het Gemeentefonds 2002, het Investeringsfonds 2002 en het waarborggedeelte van het SIF 2002. Die som wordt verhoogd met 4,5 procent.

Voor de gemeenten betekent de bundeling van de fondsen een vereenvoudiging. Ze zullen hun aandeel ontvangen zonder dat ze een aanvraag moeten indienen. Ze zullen de middelen ook autonoom kunnen gebruiken.

Het is bijzonder belangrijk voor de financieringsplanning van de gemeenten om zekerheid te hebben over de jaarlijkse evolutie van het bedrag van het Gemeentefonds. Het Gemeentefonds moet ook

het ritme van de evolutie van de welvaart volgen. In het ontwerp van decreet is daarom bepaald dat de dotatie jaarlijks wordt aangepast op basis van de inflatie, verhoogd met de geraamde reële groei van het bruto nationaal inkomen van het betrokken begrotingsjaar. De aandelen zullen aan de gemeenten worden uitgekeerd in vier kwartaalvoorschotten. Een definitieve afrekening volgt na de afloop van het jaar.

Het ontwerp waarborgt voor elke gemeente een basisfinanciering. Toch is er op de eerste plaats ook aandacht voor een herverdeling van de middelen. Gemeenten die ten gevolge van een beperkter fiscaal vermogen in verhouding tot andere gemeenten over minder mogelijkheden beschikken om via eigen belastingen zelf voldoende middelen te verwerven, ontvangen een groter aandeel uit het Vlaams Gemeentefonds. Het fiscaal vermogen of onvermogen wordt een van de hoofdcriteria bij de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds. Tevens beklemtoont het ontwerp de specifieke situatie van de steden. Die hebben omwille van hun centrumfunctie belangrijke specifieke opdrachten die ook tot aanzienlijke bijkomende uitgaven aanleiding geven. Ook de kustgemeenten hebben een bijzondere financiering. Daarnaast wordt de centrumfunctie van alle gemeenten in aanmerking genomen via de activiteitsgraad en het aantal leerlingen en studenten. Tevens wordt ook de vrijwaring van de open ruimten en de landelijkheid van de gemeenten gehonoreerd. Er zijn bovendien sociale maatstaven overgenomen op basis van relevante criteria uit het SIF.

Het ontwerp voorziet tevens in een basisfinanciering voor de OCMW's. Gemeenteraad en OCMW-raad kunnen zelf beslissen welk percentage van het Gemeentefonds rechtstreeks aan het OCMW wordt gestort. Als een dergelijke beslissing niet wordt meegedeeld, zal automatisch 8 procent van het gemeentelijk aandeel rechtstreeks aan het OCMW worden gestort.

Gemeenten zullen slechts hun volledig berekend aandeel uit het Gemeentefonds bekomen als ze zelf een minimale fiscale inspanning vragen van hun burgers op het vlak van de personenbelasting en de onroerende voorheffing. In het ontwerp van decreet worden daarom drempelwaarden bepaald van 5 procent aanvullende personenbelasting en van 700 opcentiemen op de onroerende voorheffing. Gemeenten die deze drempelwaarden niet halen, zullen op termijn hun aandeel uit het Gemeentefonds zien verminderen. De minister verklaart dat een erg groot verschil in aanslagvoeten als neveneffect heeft dat van een aantal gemeenten

De Smet

een duidelijke fiscale aantrekkingskracht uitgaat, in die mate zelfs dat burgers zich onder andere daarom in deze gemeenten vestigen. De minister had het in dit verband over een 'verluxeburging' van bepaalde gemeenten.

Nieuwe verdelingsregels leiden vanzelfsprekend tot verschuivingen in het aandeel van de gemeenten. In het ontwerp is daarom een overgangsregeling ingebouwd. Elke gemeente ontvangt in de nieuwe regeling een gewaarborgd bedrag gelijk aan de som van haar aandeel in het Gemeentefonds 2002, haar trekkingsrecht uit het Investeringsfonds 2002, en het voor 2002 gewaarborgde aandeel uit het Sociaal Impulsfonds. Voor de zogenaamde SIF+-gemeenten, die niet opgenomen zullen worden in het Stedenfonds, wordt ook het SIF+-gedeelte gewaarborgd.

Naast de toelichting bij het ontwerp van decreet van de minister werd ook het voorstel van decreet tot toevoeging van het aan het Vlaams Gewest toegekende gedeelte van de onroerende voorheffing toegelicht. De heer De Roo verklaart dat dit voorstel van decreet is ingediend in een context van toenemende uitgaven en te verwachten minderontvangsten voor de gemeenten. Hij staat positief tegenover de geleverde inspanningen van de Vlaamse overheid om de middelen voor de steden en gemeenten op een meer coherente, duidelijke en gewaarborgde wijze toe te kennen, maar hij is ervan overtuigd dat de lokale besturen op financieel en budgettair vlak voor enorme uitdagingen staan. Die zijn van die aard dat de door de regering voorgestelde hervorming van het Gemeentefonds, zelfs rekening houdend met de aangekondigde stijging van de middelen, waarschijnlijk niet zal volstaan om aan de toenemende behoeften tegemoet te komen.

Het voorstel van decreet wil een antwoord bieden op de groeiende financiële behoeften van de gemeenten. Het komt erop neer dat de middelen van de onroerende voorheffing die toekomen aan het Vlaams Gewest naar het Gemeentefonds zouden gaan. Op die manier zou jaarlijks een bedrag van ongeveer 100 miljoen euro of 4 miljard frank aan het Gemeentefonds worden toegevoegd.

De bespreking van dit ontwerp heeft aanleiding gegeven tot zeer boeiende discussies. Daarbij kwamen een veelheid van onderwerpen aan bod, zoals de relatie met het kerntakendebat, de evolutie van de gemeentelijke financiën, de samenstelling van de dotatie en de integratie van verschillende fond-

sen, de verdelingscriteria, de problematiek van de kleinere steden, enzovoort.

De heer De Cock vindt het voorliggende ontwerp van decreet een van de belangrijkste realisaties van het Vlaams regeerakkoord. Volgens hem houdt deze hervorming zowel rekening met de centrumfunctie van de grotere gemeenten als met de specificiteit van de kleinere landelijke gemeenten. Ook de meerkosten wegens de toeristische activiteiten en de daarmee gepaard gaande infrastructuur voor de kustgemeenten worden in rekening gebracht.

De heer Holemans zei dat de uitbouw van een nieuw Gemeentefonds ontegensprekelijk een moeilijke onderneming is. Elk van de 308 Vlaamse gemeenten heeft immers eigen noden en verwachtingen. De beschikbare middelen zijn per definitie eindig: als men een bepaald criterium extra wil bevoordelen, gaat dat steeds ten koste van andere criteria.

De heer Van der Poorten vindt het ontwerp van decreet voor de werking van de lokale besturen van groot belang. Het waarborgen van een degelijk, klantgericht lokaal bestuur is immers niet mogelijk zonder te beschikken over voldoende financiële middelen.

De heer Penris ziet drie positieve krachtlijnen aan dit ontwerp van decreet. Ten eerste valt toe te juichen dat de gemeentelijke autonomie wordt versterkt en dat het strakke SIF-keurslijf wordt opgegeven. Ten tweede is de spreker verheugd dat de grote steden Antwerpen en Gent meer middelen zullen krijgen. Alle initiatieven die de grote steden versterken, kunnen rekenen op zijn steun.

De heer De Roo vindt het hier voorgestelde Gemeentefonds een stap vooruit wat de versterking van de gemeentelijke autonomie betreft. Verder is de integratie van de fondsen en het terugschroeven van de administratieve rompslomp een positieve zaak voor de gemeenten.

De minister merkt op dat het voorgestelde nieuwe Gemeentefonds niet volmaakt is. Er zijn zeker punten van kritiek mogelijk, maar uit de reacties van de Hoge Raad voor Binnenlands Bestuur, de SERV en de fracties blijkt toch dat het algemene oordeel vrij gunstig is. Volgens de heer Logist zou het logischer zijn de resultaten van het kerntakendebat af te wachten en dan pas te bepalen hoe de middelen van het Gemeentefonds moeten worden herverdeeld over de steden en gemeenten. Uit het kerntakendebat moet blijken welke opdrachten overheidstaken zijn en welke overheid welke taak

De Smet

op zich moet nemen. In die zin zou het kerntaken-debat het vertrekpunt van de discussie moeten zijn.

Ook de heer Van der Poorten vindt de band met het kerntakendebat essentieel. De opmerking die tijdens de gedachtewisseling van diverse zijden werd geopperd dat een aanpassing van de thans voorliggende regeling zich zal opdringen eens het kerntakendebat is afgerond, mag volgens hem niet zomaar van tafel worden geveegd. Ook de heer Penris is van oordeel dat men beter eerst het kerntakendebat had afgerond vooraleer te beslissen over de basisfinanciering van de gemeenten. Hij wijst er evenwel op dat het kerntakendebat een langdurig debat kan worden. In die zin verdient een pragmatische aanpak toch een zekere waardering.

De heer Vandenbossche stelt dat het kerntakendebat meer aanwijzingen over de financiering van de betrokken besturen zou kunnen geven. Wellicht zal dat debat op het einde van het jaar niet afgelopen zijn. Het feit dat het nieuwe Gemeentefonds er komt, los van de uitkomst van het kerntakendebat, is voor de spreker evenwel geen echt probleem. De minister treedt deze benadering bij, maar erkent dat het vanuit een strikt wetenschappelijke logica aangewezen is om eerst het debat af te ronden over de taken die toegewezen worden aan de verschillende bestuursniveaus in Vlaanderen. De minister heeft echter het eindpunt van het kerntakendebat niet in handen. Volgens hem is het dringend nodig dat de steden en gemeenten intussen duidelijkheid krijgen over de middelen die hen in de komende periode worden toevertrouwd.

De heer Van der Poorten merkt op dat de gemeenten een belangrijk deel van hun financiële middelen altijd al uit het Gemeentefonds hebben gehaald. De afgelopen jaren is dat evenwel sterk verminderd. De gemeenten werden genoodzaakt om een steeds groter aandeel van hun inkomsten uit eigen belastingen te halen. De basisfinanciering is dus aan een ernstige inhaalbeweging toe. Dat is zeker een positief punt van dit ontwerp van decreet. De spreker benadrukt dat 95 gemeenten niets extra's uit het Gemeentefonds zullen ontvangen. Voor die gemeenten is er volgens hem geen sprake van een inhaalbeweging.

Naar aanleiding van de opmerking over de toegenomen taken van de gemeenten zonder de bijhorende middelen, herinnert de minister aan de beslissing van de Vlaamse regering om bij elke bestuurlijke beslissing de eventuele gevolgen voor de

steden en gemeenten in kaart te brengen. Sedert ruim een jaar wordt die werkwijze in de Vlaamse regering consequent toegepast.

De heer Logist vindt het een goede zaak dat de bestaande fondsen worden samengevoegd. De administratieve regelingen, die met de fondsen gepaard gingen, behoren nu tot het verleden. Ook de heer Van der Poorten vindt de samenvoeging van de verschillende fondsen een belangrijke en gunstige evolutie. Het zal de gemeenten de mogelijkheid geven om op een soepele manier over het geheel van de hen toekomende middelen te beschikken en hen sterken in hun autonomie. Voor de heer Vandenbossche is het logisch dat het Investeringsfonds in het Gemeentefonds wordt geïntegreerd. Zo wordt de gemeentelijke autonomie versterkt, zeker als in vergelijking met de huidige regeling inzake het Investeringsfonds.

Voor de heer Logist is de groeivoet van het Gemeentefonds een belangrijk punt van kritiek. Voor de steden en gemeenten, die een meerjarenplanning moeten opstellen en hun beleid moeten plannen, is duidelijkheid over de te verwachten middelen noodzakelijk. In artikel 3 van het ontwerp van decreet wordt de groeivoet van het Gemeentefonds gelijkgesteld aan het inflatiecijfer, verhoogd met de geraamde reële groei van het bruto nationaal inkomen. Volgens de spreker had men beter voor een stabiel systeem geopteerd. Het systeem uit het voorontwerp van decreet, waarbij de groeivoet gelijk was aan de inflatie vermeerderd met 2,5 percent, voldeed aan die vereiste.

De heer Dirk De Cock merkt op dat de dotatie van het Gemeentefonds in het recente verleden al een jaarlijkse stijging kende. Bij de inwerkingtreding van het nieuwe Gemeentefonds op 1 januari 2003 zal de dotatie nog fors worden opgetrokken. De heer Holemans stelt vast dat het budget, dat vanuit Vlaanderen naar de gemeenten gaat, drastisch is gestegen. Dat is een belangrijk gegeven en vormt een tegengewicht voor bepaalde kritieken inzake de toegenomen kosten van de lokale besturen. Met het nieuwe Gemeentefonds gaat geen enkele gemeente erop achteruit. De gemeenten met grote noden gaan er zelfs fors op vooruit.

De heer Van der Poorten vindt het evolutiemechanisme een essentieel onderdeel van het ontwerp van decreet. Hij merkt op dat de groeivoet van 2,5 percent bovenop de inflatie, die in het voorontwerp was voorzien, niet langer wordt aangehouden. De spreker vindt dit een verkeerde stap.

De Smet

De heer Van der Poorten merkt verder op dat de middelen van een gemeente slechts zullen evolueren op basis van het berekende aandeel en niet op het aandeel dat de gemeenten in 2003 effectief zullen ontvangen. Dat betekent concreet dat een gemeente die in 2003 meer middelen ontvangt dan haar berekende aandeel, de komende jaren op hetzelfde niveau zal blijven hangen.

De heer Penris is van oordeel dat de behoeften van de steden en gemeenten groter zijn dan de middelen die ze momenteel ontvangen. Het moet dan ook de taak zijn van elke goede bestuurder om de lokale besturen meer middelen ter beschikking te stellen.

De minister stelt dat ervoor gekozen werd om in het decreet zelf de jaarlijkse groeivoet te bepalen. Dat biedt de nodige zekerheid voor zowel de Vlaamse gemeenten als de Vlaamse begroting. Aanvankelijk was inderdaad gekozen voor een vaste groeivoet, gelijk aan de inflatie plus 2,5 procent. Dat groeipad was gebaseerd op een gemiddelde stijging van de index en het bruto nationaal inkomen van de jongste jaren. Daarmee wou de Vlaamse regering de welvaartvastheid van het Gemeentefonds garanderen. Het thans gekozen groeiritme is onder meer gebaseerd op het advies van de SERV, die vragen stelde bij een te hoog groeiritme vergeleken met de eigen inkomsten van de Vlaamse overheid in de eigen begroting.

Wat het voorstel van decreet van de CD&V-fractie betreft, waarbij wordt voorgesteld om de opbrengst van de Vlaamse onroerende voorheffing op te nemen in het Gemeentefonds, stelt de minister dat dit voorstel het onmiskenbare voordeel biedt dat er meer middelen aan het Gemeentefonds zouden toekomen. Daarom is het ook een verleidelijk voorstel. De aanvullende middelen worden vandaag echter al besteed aan andere uitgaven binnen de Vlaamse begroting.

De heer Logist vraagt of er geen verdelingsmechanisme mogelijk is dat in veel minder voorafnames voorziet en dat toch de bijzondere thematiek van de grote steden en centrumsteden erkent. Als er speciale noden zijn in die steden, had men die beter beantwoord aan de hand van de bestaande verdelingscriteria. De minister antwoordt daarop dat sommige clusters van gemeenten, met name Antwerpen, Gent, Brugge, de centrumsteden, de provinciale steden en de kustgemeenten, kunnen rekenen op een bijzondere financiering. Die bijzondere financiering vertegenwoordigt 40,8 per-

cent van de middelen van het Vlaams Gemeentefonds. Het uitgangspunt bij het zoeken naar een nieuwe verdeelsleutel was dat men de indeling in groepen uit het huidige Gemeentefonds niet zou overnemen.

De heer Holemans vindt de voorafname voor de grootsteden Antwerpen en Gent volledig terecht. Hij beseft dat er daarover veel discussie bestaat, omdat die steden veel meer middelen per inwoner ontvangen dan andere gemeenten. Hij pleit voor een objectivering van de discussie over de noden van de grootsteden op basis van de SIF-gegevens. Het aantal werklozen of het aantal kinderen geboren in kansarme gezinnen, bijvoorbeeld, ligt in die steden beduidend hoger dan elders in Vlaanderen. Als men dergelijke problemen wil aanpakken in de steden is, volgens hem, een degelijke ondersteuning verantwoord en nodig.

De heer Logist vraagt zich af waarom de stad Brugge in dit ontwerp van decreet als een aparte categorie wordt behandeld. Hij is van oordeel dat de eventuele speciale noden van de stad hadden moeten worden ingevuld via de verdelingscriteria. De heer Laloo merkt hierbij op dat er voor de stad Brugge reeds lang een bijzonder criterium in voege is. Indien we dat criterium niet hanteren, zou Brugge onder het gewaarborgd gedeelte vallen en zouden we voor de stad een ander systeem moeten uitdokteren. De minister stelt dat Brugge behandelen zoals de andere centrumsteden, zou inhouden dat die stad zwaar zou moeten inleveren ten opzichte van de situatie met het huidige Gemeentefonds. Dit zou ingaan tegen de vooropgestelde versterking van de centrumfunctie.

De heer Van der Poorten stelt vast dat de centrumsteden en de kustgemeenten, zoals in het huidige Gemeentefonds, zullen kunnen rekenen op een grote voorafname. Om kritiek te vermijden zou de keuze voor een dergelijke werkwijze beter moeten worden gemotiveerd. De heer Holemans wil de centrumfunctie illustreren aan de hand van de hogeschool- en universiteitspopulatie in Gent. Hun aantal bedraagt ruim 60.000, wat veel meer is dan het inwonersaantal van heel wat kleine centrumsteden. Dit geeft duidelijk de schaalgrootte en impact weer van de centrumfunctie van een grote stad.

De minister verklaart dat het versterken van de centrumfunctie een van de belangrijkste krachtlijnen is van de hervorming van het Gemeentefonds. Het aantal mogelijkheden om de centrumfunctie af te bakenen is echter beperkt. Bij de zoektocht naar criteria werden er uiteindelijk slechts twee geselecteerd.

De Smet

teerd die aan de gestelde voorwaarden voldoen, met name tewerkgesteld personeel op het grondgebied van de gemeente en het aantal leerlingen en studenten.

Wat de kustgemeenten betreft, stelt de minister dat die, omwille van hun toeristische activiteiten, een sterk toegenomen bevolking hebben in het hoogseizoen, waaruit structureel hogere kosten voortvloeien inzake infrastructuur en veiligheid. De heer Vandenbossche beaamt dit, maar voegt eraan toe dat er aan de toeristische aantrekkingskracht van de kust ook voordelen zijn verbonden.

De heer Van der Poorten stelt vast dat er zich veel kleine steden bevinden in de groep van 95 gemeenten die geen extra middelen zullen ontvangen uit het nieuwe Gemeentefonds. Tegenover de stagnatie inzake middelen van veel kleine steden staan de meerontvangsten waarop grotere centrumsteden mogen rekenen. De heer Van der Poorten verklaart hiermee geen discussie op gang te willen brengen tussen grote en kleine steden. Hij wil er alleen op wijzen dat de toepassing van het huidig verdelingsstelsel leidt tot een onrechtvaardig resultaat voor de kleine centrumsteden. Die vervullen een belangrijke dienstverleningstaak, zowel voor hun eigen inwoners als voor die van de omliggende gemeenten. De heer Holemans vraagt zich daarop af welke keuze CD&V nu precies maakt. Men is blijkbaar tevreden over het resultaat voor de grote steden en de landelijke gemeenten, maar niet over dat van de kleinere centrumsteden.

De heer Logist is het volledig eens met het opnemen van criteria als centrumfunctie, fiscale armoede, open ruimte en sociale maatstaven. Niettemin zou hij de voorkeur geven aan een transparanter systeem dan datgene dat nu voorligt. Waarom worden bijvoorbeeld bij de verdeling op basis van de fiscale armoede de fiscale inkomens uit de personenbelasting en die uit de onroerende goederen niet voor dezelfde grootte in aanmerking genomen? Een ander opvallend punt is dat sociale huurappartementen wél in aanmerking worden genomen als criterium, maar sociale huurwoningen niet. De heer Logist vindt het ook positief dat de open ruimte als criterium werd opgenomen.

De heer Holemans vindt het geheel van de verdelingscriteria een evenwichtige mix, waarin belangrijke sociale en ecologische klemtonen worden gelegd. Als het behoud van de open ruimte belangrijk is voor Vlaanderen, dan is het essentieel dat men

het criterium open ruimte beloont via het Gemeentefonds.

De heer Penris stelt vast dat de gehanteerde verdelingscriteria getuigen van een veeleer pragmatische aanpak. Hij merkt op dat er altijd wel steden of gemeenten zullen zijn die zich met de nieuwe criteria gediscrimineerd voelen.

De heer Van der Poorten betreurt dat de verdelingscriteria te weinig wetenschappelijk onderbouwd zijn. Hij is er zich wel van bewust dat het opstellen van verdelingscriteria een delicate aangelegenheid is. CD&V is wel van oordeel dat niet alleen sociale huurappartementen in rekening moeten worden gebracht, maar ook sociale huurwoningen.

De heer Holemans vindt het aantal sociale huurappartementen op het grondgebied een belangrijk criterium. Het biedt ondersteuning aan gemeenten die met een reële problematiek kampen en die ten volle hun verantwoordelijkheid opnemen om kansarmen te huisvesten.

Mevrouw Heeren merkt op dat de concentratie van sociale huurappartementen in de grote steden gesitueerd is. Er zijn echter ook veel regio's waar men in het verleden geopteerd heeft voor de bouw van sociale huurwoningen.

De heer Vermeulen merkt op dat de verdelingscriteria de noden van de gemeenten moeten objectiveren. Zij houden uitdrukkelijk geen beoordeling in van het lokaal gevoerde beleid. Men kan trouwens moeilijk verwachten dat men via het Gemeentefonds een huisvestings- of tewerkstellingsbeleid kan stimuleren of afremmen.

De minister stelt dat, wat de fiscale draagkracht betreft, de weging voor de aanvullende personenbelasting 19 percent bedraagt en die voor het kadastraal inkomen 11 percent. Er wordt dus een groter gewicht gegeven aan de personenbelasting dan aan de kadastrale inkomens. De reden daarvoor is dat de kadastrale inkomens in mindere mate de rijkdom van de inwoners meten dan de belastbare inkomens.

Op de vraag waarom geen rekening wordt gehouden met de totale socialehuursector maar enkel met sociale huurappartementen, antwoordt de minister dat het criterium van de sociale huurappartementen is opgenomen door de integratie van het SIF in het Gemeentefonds.

De Smet

De heer Logist stelt vast dat de nieuwe verdelingscriteria meer middelen herverdelen tussen fiscaal rijke en fiscaal arme gemeenten. Hij is echter niet tegen het waarborgmechanisme gekant, want zonder dat mechanisme zouden een aantal gemeenten op korte termijn in de problemen komen en verplicht zijn af te zien van geplande projecten en van beleidskeuzes die bij het begin van de legislatuur werden gemaakt. Bovendien moet men bij het ontwerpen van nieuwe of het samenvoegen van bestaande fondsen steeds rekening houden met het verleden.

De minister antwoordt dat in het ontwerp van decreet een belangrijke waarborgregeling is opgenomen. Elke gemeente ontvangt in de nieuwe regeling een gewaarborgd bedrag gelijk aan de som van het aandeel in het Gemeentefonds 2002, het trekingsrecht uit het Investeringsfonds 2002 en het voor 2002 gewaarborgde aandeel uit het SIF. Voor de zogenaamde SIF+-gemeenten die niet werden opgenomen in het Vlaams Stedenfonds, wordt ook het SIF+-gedeelte verder gewaarborgd. De minister wijst erop dat de nieuwe verdelingsregels vanzelfsprekend zullen leiden tot verschuivingen in het aandeel van de verschillende gemeenten.

Wat de fiscale penalitatie betreft, vindt de heer Logist het principe dat gemeenten met een lage fiscale aanslagvoet gestraft zouden worden, volledig terecht. Over de drempels die worden gehanteerd – 5 procent voor de aanvullende personenbelasting en 700 opcentiemen op de onroerende voorheffing – kan natuurlijk wel worden gediscussieerd.

De heer Van der Poorten vraagt zich af of er met de fiscale penalitatie niet wordt geraakt aan de gemeentelijke autonomie. Hij suggereert dat men de totale fiscaliteit als uitgangspunt zou nemen.

De heer Holemans kan die laatste opmerking bijtreden. Met dit ontwerp van decreet wordt er een goede stap gezet, maar op termijn zou men inderdaad de globale fiscale druk in de gemeenten beter in kaart moeten brengen met het oog op een fiscale penalitatie.

De minister relativeert het effect van de fiscale penalitatie. Uiteindelijk blijft die veeleer beperkt.

Wat de verdeling van de middelen tussen gemeenten en OCMW's betreft, merkt de heer Logist op dat, als gemeente en OCMW zelf niet tot een verdelingspercentage komen, het OCMW 8 procent van de gemeentelijke toelage zal ontvangen. Hij

vraagt waarom dat precies 8 procent is en waarop dat desgevallend steunt. Bovendien wenst hij te weten waarom in dit geval geen criterium wordt gehanteerd. Wat gaat die 8 procent immers betekenen voor de sociale dienstverlening van veel OCMW's?

De minister antwoordt dat het overleg tussen gemeente en OCMW aan de basis moet liggen van de verdeling van de middelen tussen beide. Dat overleg is primordiaal. Dat neemt niet weg dat in sommige steden en gemeenten er een vorm van conflict is ontstaan tussen het beleid van de gemeente enerzijds en het OCMW anderzijds. Daarom werd een basispercentage van 8 procent bepaald om te vermijden dat de werking van de OCMW's verstoord zou geraken.

Bij de artikelsgewijze bespreking werd vooral stilgestaan bij de artikelen 3, 6, 10, 11 en 12 van het ontwerp van decreet. Bij artikel 3 werd een amendement voorgesteld door de heren Van der Poorten, De Smet, De Roo en Laloo dat ertoe strekt het in het voorontwerp van decreet opgenomen evolutiemechanisme opnieuw in te voeren. De heer De Roo merkte op dat de Vlaamse regering bij de opmaak van de begroting 2002 een bepaald stijgingspercentage had vooropgesteld.

Op 25 oktober 2002 werd namelijk een omzendbrief aan de gemeenten gestuurd met aanvullende onderrichtingen voor de opmaak van de begrotingen 2002 van de gemeenten. Daarin werden nieuwe ramingen voor het Gemeentefonds opgenomen en verwees de minister specifiek naar het in het voorontwerp van decreet vervatte evolutiemechanisme gebaseerd op de inflatie vermeerderd met 2,5 procent. De gemeenten hebben met dat gegeven rekening gehouden bij de opmaak van hun meerjarenbegroting.

Een ander amendement voorgesteld door de heren Van der Poorten, De Smet, De Roo en Laloo strekt ertoe een vijfde paragraaf toe te voegen. De heer De Roo verklaarde dat dit amendement is geïnspireerd door het feit dat in het huidige Investeringsfonds een gedeelte is gereserveerd voor de provincies, namelijk gemiddeld 200 miljoen frank voor de vijf Vlaamse provincies samen. Het amendement heeft tot doel het verlies van het provinciale aandeel uit het Investeringsfonds te compenseren door een voorafname van 5 miljoen euro, jaarlijks aangepast met een evolutiepercentage. Deze amendementen werden door de commissie niet aangenomen.

De Smet

Een ander amendement, eveneens voorgesteld door de heren Van der Poorten, De Smet, De Roo en Laloo strekt ertoe een artikel 3bis in te voegen. De heer De Roo verklaarde dat dit amendement de essentie vormt van het voorstel van decreet dat samen met dit ontwerp wordt behandeld. Het heeft tot doel het voor het Vlaams Gewest bestemde gedeelte van de onroerende voorheffing toe te wijzen aan het Gemeentefonds. Dit zou de middelen van de gemeenten jaarlijks doen aangroeien met ongeveer 100 miljoen euro. Ook dit amendement werd verworpen, met 3 stemmen voor en 8 tegen bij 3 onthoudingen.

Bij artikel 6 werd een amendement voorgesteld door de heren Van der Poorten, De Smet, De Roo en Laloo om in de verdelingscriteria naast sociale huurappartementen ook sociale woningen op te nemen. Het werd niet aangenomen.

Artikel 11 bevat de bepalingen met betrekking tot de fiscale bestraffing. Door de heren Van der Poorten, De Smet, De Roo en Laloo werd een amendement ingediend om dit artikel te schrappen. De heer Van der Poorten stelde dat het de Vlaamse overheid niet toekomt een waardeoordeel uit te spreken over de hoogte van de gemeentelijke belastingen. De heer Vandebossche daarentegen stemde wel in met de voorgestelde fiscale bestraffing, al beseftte hij dat zijn eigen stad Gent, voorlopig althans, een lage aanvullende personenbelasting heeft. De spreker onderschreef volledig de redenering die aan de basis ligt van dit artikel.

De minister verklaarde dat het hier om een belangrijk artikel gaat, aan de basis waarvan de filosofie ligt dat het onderscheid tussen de burgers naargelang hun woonplaats minimaal moet zijn. Het kan niet dat burgers fiscaal bevoordeeld worden naargelang de gemeente waarin ze zijn gehuisvest. Het amendement werd niet aangenomen.

De heren Van der Poorten, De Smet, De Roo en Laloo stelden ook nog een amendement voor bij artikel 12. De heer De Smet verklaarde daarbij dat de gemeenten geheel autonoom moeten kunnen beslissen over het gedeelte van het gemeentelijk aandeel dat rechtstreeks aan het OCMW wordt gestort. CD&V wil gemeenten en OCMW's volledig vrij laten met betrekking tot de verdeling van de middelen uit het Gemeentefonds. Het komt volgens die partij ook enkel aan de gemeenten en OCMW's toe om in overleg te bepalen hoeveel zij wensen te investeren in het gemeentelijk sociaal beleid. Door het vooropstellen van de 8 percent

wordt de indruk gewekt dat dat percentage voldoende moet zijn.

De spreker wees nog op de datum van 30 juni in paragraaf 1. Op die datum zou de beslissing over de verdeling van de middelen tussen gemeente en OCMW moeten worden meegedeeld aan de administratie. Voor het jaar 2002 is dat echter niet meer haalbaar. Daarom suggereerde de heer Dirk De Cock dat voor de verdeling voor het jaar 2003 een overgangsbepaling in het decreet zou worden opgenomen.

De heer Vandebossche kon op het eerste zicht begrip opbrengen voor het CD&V-amendement. Op zich vond hij de verplichting om 8 percent van het gemeentelijk aandeel aan het OCMW door te storten, een vreemde maatregel. Uiteindelijk zijn de steden en gemeenten toch verplicht om eventuele verliezen van hun OCMW's bij te passen.

De minister heeft hierop geantwoord dat de verdeling van de middelen tussen een gemeente en een OCMW op een goed overleg tussen die gemeente en dat OCMW gebaseerd zou moeten zijn. In de praktijk is dit overleg er niet altijd. In dat geval dient de 8-percentregel te worden toegepast. Bovendien zijn de gemeenten verplicht om de OCMW-tekorten te financieren. Dit amendement werd niet aangenomen.

Bij de overgangsbepalingen werd een amendement ingediend door de heren De Cock, De Smet, Logist en Vermeulen en mevrouw Guns. Dit amendement is bedoeld om tegemoet te komen aan de opmerkingen inzake het bekendmaken aan de administratie van het aandeel dat rechtstreeks op de rekening van het OCMW mag worden gestort. Voor 2003 dient die bekendmaking uiterlijk op 1 december 2002 te gebeuren. Dit amendement werd aangenomen. Het ontwerp van decreet werd aangenomen met 11 stemmen voor bij 3 onthoudingen.

Mijnheer de voorzitter, tot zover het verslag van de werkzaamheden in de commissie. Gezien het belang van dit ontwerp van decreet voor de lokale besturen en gezien de inspanningen die hiervoor zijn geleverd, meende ik een vrij volledig verslag te moeten geven. (*Applaus*)

De voorzitter : Mevrouw Guns heeft het woord.

Mevrouw Dominique Guns (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, er is de jongste tijd al heel wat over de problematiek van de lokale financiën gediscussieerd. In het verleden hebben de gemeenten vaak geklaagd over de nieuwe taken die hen door

Guns

de hogere overheid werden opgelegd zonder dat hiervoor in voldoende financiering werd voorzien. Ook de bijkomende administratieve rompslomp die deze taken met zich meebrachten en de toenemende keizer-kostermentaliteit werden vaak ge-laakt.

Bij haar aantreden heeft de Vlaamse regering verklaard dat ze de gemeenten als volwaardige partners zou beschouwen en dat de basisfinanciering van de gemeenten zou worden herzien. Het voorliggend ontwerp van decreet komt aan deze belofte tegemoet.

Het nieuw Vlaams Gemeentefonds houdt een samenvoeging van drie bestaande fondsen in, namelijk het Investeringsfonds, het gewaarborgd gedeelte van het SIF en het huidig Vlaams Gemeentefonds. Ik veronderstel dat iedereen het erover eens is dat de samenvoeging van deze drie fondsen een aanzienlijke administratieve vereenvoudiging betekent. Bovendien zal de bestedingsautonomie van de gemeenten met betrekking tot deze middelen toenemen. De Vlaamse regering heeft beloofd om de subsidiariteit als het uitgangspunt van de organisatie van het binnenlands bestuur te hanteren. Door middel van het voorliggend ontwerp van decreet slaagt de Vlaamse regering erin om deze belofte waar te maken.

Het totale subsidiebedrag dat voor de basisfinanciering van de lokale besturen wordt uitgetrokken, stijgt voor het begrotingsjaar 2003 met 75 miljoen euro. Dit is een substantiële stijging. De koppeling van dit bedrag aan de verwachte economische groei moet het Vlaams Gemeentefonds bovendien welvaartvast maken. Deze bundeling en verhoging van de middelen moet de bestuurskracht van de Vlaamse gemeenten versterken.

Ik zou er tevens op willen wijzen dat de middelen tijdens deze legislatuur met 20 percent zullen stijgen. Dit is een echte trendbreuk. De vorige Vlaamse regeringen zijn er niet eens in geslaagd het Vlaams Gemeentefonds te indexeren.

De basisfinanciering van de OCMW's is een principe dat door iedereen wordt toegejuicht. Deze maatregel zal de samenwerking en de dialoog tussen gemeenten en OCMW's zeker ten goede komen. Tenslotte weet iedereen dat die samenwerking momenteel helaas niet altijd optimaal verloopt.

Aan de verdelingscriteria zijn een aantal wijzigingen aangebracht. In dit verband valt vooral het stijgend belang van het objectief belastingsvermogen op. Deze wijziging moet de functie van het Vlaams Gemeentefonds als solidariteitsmechanisme benadrukken.

Mijn fractie heeft tevens enkele bedenkingen bij bepaalde aspecten van het nieuw Vlaams Gemeentefonds geuit. We staan nog steeds sceptisch tegenover het principe van de fiscale penaliserings. We zijn immers van mening dat een lage fiscaliteit vaak het gevolg is van een zuinig en een efficiënt bestuur. Het bestraffen van een dergelijk bestuur zou ongewenste neveneffecten kunnen hebben. We denken hierbij in eerste instantie aan het ondoelmatig aanwenden van belastinggelden om een eventuele toekomstige penaliserings te voorkomen. Onze reserves tegenover dit principe worden trouwens gedeeld door de SERV en de VVSG die menen dat dit een aantasting is van de fiscale autonomie van de gemeenten.

Een andere vaak gehoorde kritiek was die van de timing van dit nieuwe Gemeentefonds. Bij de meeste fracties en adviesorganen was men immers van mening dat het beter was geweest met dit nieuwe Gemeentefonds te wachten tot na de afronding van het kerntakendebat. Daarom kan ik klaar en duidelijk zeggen dat de VLD-fractie er zal op aandringen het Gemeentefonds in zijn totaliteit te herbekijken van zodra het kerntakendebat is afgerond. Het spreekt immers voor zich dat, indien het kerntakendebat zou leiden tot aanzienlijke verschuivingen in de bevoegdheden, dit ook zijn vertaling moet krijgen in een nieuwe financiering van de gemeenten.

Om deze redenen is het nieuwe Gemeentefonds ook voor de VLD maar een tijdelijke regeling die wij steunen omdat het zowel een kwalitatieve als financiële stap voorwaarts is ; kwalitatief omdat men bepaalde jakobijnse trekjes uit het verleden bij het ontwerpen van dit nieuwe Gemeentefonds heeft geweerd, en financieel om de evidente reden dat de middelen waarover de gemeenten kunnen beschikken gevoelig worden opgetrokken. Daarom zal de VLD-fractie dit ontwerp van decreet steunen. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter : De heer Van der Poorten heeft het woord.

De heer Mark Van der Poorten *(Op de tribune)* : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, ik wil de heer De Smet feliciteren met het zeer uitvoerig verslag, dat heel compleet

Van der Poorten

was. Het voorliggende ontwerp is voor de werking van de lokale besturen van cruciaal belang. Het moet de lokale besturen in Vlaanderen de beschikking over voldoende financiële middelen garanderen die nodig zijn om de hun opgedragen taken naar behoren te kunnen vervullen.

Van diverse kanten werd op deze tribune reeds gewezen op de onvervangbare rol van de lokale besturen in de uitbouw van een degelijk bestuur, waarbij de belangen van de mensen centraal staan. De vraag die vooraf moet worden gesteld, is of we met de hervorming van het Gemeentefonds een duidelijke stap voorwaarts zetten in de financiering van de gemeenten. Is het een hervorming die aan de verzuchtingen van de lokale besturen tegemoetkomt? Hierop is niet onmiddellijk met een duidelijk ja of neen te antwoorden. Wij zijn van oordeel dat deze hervorming een aantal positieve punten bevat, maar dat er ook een aantal kansen gemist worden om de lokale besturen van een degelijke financiële basis te voorzien. Bovendien bevat het ontwerp van decreet een aantal bepalingen die regelrecht tegen de gemeentelijke autonomie ingaan.

Gemeenten hebben altijd een belangrijk deel van hun financiële middelen gehaald uit het Gemeentefonds. De jongste jaren is dat evenwel sterk verminderd. In 1981 bijvoorbeeld haalden de gemeenten nog 27 percent van hun inkomsten uit het Gemeentefonds. In 1990 was dit teruggelopen tot 19,7 percent en in 1998 bedroeg dit nog slechts 19,1 percent.

Samen met dit slinkende aandeel uit het Gemeentefonds werden de gemeenten wel voortdurend geconfronteerd met nieuwe taken en opdrachten. Deze klacht hebben we hier meermaals en uit diverse hoeken horen klinken. Om deze bijkomende taken en opdrachten uit te voeren, is er evenwel geld nodig zodat de gemeenten de voorbije jaren wel genoodzaakt werden om een steeds groter aandeel van hun inkomsten uit eigen belastingen te halen. Momenteel bedraagt het Gemeentefonds nog slechts de helft van de lokale fiscaliteit. In het jaar 2000 haalden de gemeenten gemiddeld 45 tot 50 percent van hun middelen uit eigen belastingen.

Het is reeds geruime tijd meer dan duidelijk dat steden en gemeenten geconfronteerd worden met een combinatie van minder ontvangsten en meer uitgaven die de gemeentelijke financiën sterk onder druk zetten. Het feit dat een meerderheid van gemeenten de voorbije twee jaar genoodzaakt werd tot het verhogen van hun belastingen is daar

overigens een overduidelijke illustratie van. Het gemiddeld tarief van de personenbelasting – APB – bedraagt in 2002 7,01 percent. In 2000 was dit nog 6,59 percent, en in 2001 6,81 percent.

De informatie die ons ter beschikking werd gesteld door de VVSG, toont aan dat over 2001 en 2002 samen 132 gemeenten hun APB-tarief verhoogd hebben. Eenzelfde beeld vinden we ook terug voor wat de onroerende voorheffing – OOV – betreft. Daar hebben de voorbije twee jaar 197 gemeenten hun aanslagvoeten verhoogd. Men hoort in dit verband wel eens het graag door de meerderheid verspreide verhaal dat het vooral de door CD&V bestuurd gemeenten zouden zijn die hun belastingen verhogen. De door de VVSG verstrekte informatie toont evenwel duidelijk aan dat dit in tal van gemeenten is gebeurd, ongeacht de coalitie die daar bestuurt.

De voorzitter : Mevrouw De Maght heeft het woord.

Mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, we moeten de eerlijkheid opbrengen om toe te geven dat er sinds 1994 geen enkele indexatie van het Gemeentefonds werd doorgevoerd, iets dat wel zijn reden zal hebben gehad. Stel dat die indexatie sinds 1994 wel was uitgevoerd en dat we daar die 20 percent bij hadden gekregen, dan zou dat ons toch al wat vooruit hebben geholpen.

Ik wil er ook op wijzen dat verschillende gemeenten inderdaad hun belastingen hebben verhoogd. Ik hoef daar waarschijnlijk geen tekening bij te maken. Aanvankelijk werd de politiehervorming terecht beschouwd als één van de elementen die de gemeentebegroting sterk zou bezwaren. Gelukkig heeft overleg enig soelaas gebracht. De grote boosdoener voor de toekomst moet dus niet langer daar worden gezocht, want die nieuwe grote boosdoener is de vrijmaking van de energiemarkt.

Gemeenten die op hun autonomie staan, moeten daar ook iets voor doen. Zij moeten hun verantwoordelijkheid nemen. Wensen zij hun belastingen te verhogen, dan moeten zij dat ook doen.

Ik heb het niet graag over hulp. Ik beschouw dat gewoon als een stuk van de door onze mensen betaalde belastingen dat we terugkrijgen. Een vaststelling die ik in dit verband in eigen naam doe, is die van een vestzak-broekzakoperatie : aan de ene kant er iets in stoppen door te verlagen, aan de andere kant er iets uit halen. Ik ben daar geen voorstander van, ook niet op gemeentelijk vlak.

De Maght-Aelbrecht

Ik vergelijk de gemeenten en OCMW's van vandaag graag met huishoudens. Ik vergelijk die met een man en een vrouw die in de keuken staan en die voor de hele beurt een feest, een woning, wat te eten of andere zaken waar de mensen recht op hebben, willen geven – niet met cheques, maar met eigen middelen. Maar over hun schouders kijkt een schoonmoeder mee, met name de provincie, die zegt ook recht van bestaan te hebben en eist dan dat iets zus of zo gebeurt. Op de koop toe gaat die schoonmoeder de tarieven van bepaalde retributies en belastingen vastleggen.

Er is echter niet alleen de schoonmoeder, maar ook de schoonvader. Die schoonvader neemt vanuit Vlaanderen allerlei initiatieven en hij zal naar zijn kinderen verwijzen als het op betalen of oplossen aankomt. Vroeger was de CAO voor de gemeenten vrijblijvend, nu is dat verplicht. We kunnen al niet meer kiezen. Waar zijn de vader en de moeder, die in hun keuken voor hun bevolking willen zorgen? Die keuken wordt kapotgemaakt. Ik ben wat pessimistisch. Ik hoop dat mijn pessimisme overgaat in optimisme, want ik ben een optimistisch persoon. Ik hoop dat die schoonmoeder zich wat minder bemoeit met het huishouden van de kinderen.

Alle initiatieven die de mensen een beter leven kunnen bieden zijn goed, maar de financiële weerslag moet erbij betrokken worden. Met alleen die convenants en overeenkomsten komen we er niet. Ik ben wel dankbaar dat alles wat vereenvoudigd is en dat er een aanzet is gegeven. We moeten echter wel de realiteit zien. Ik voel me echt verantwoordelijk voor alle gemeenten die niets zullen krijgen. Ik ben jaloers op steden die uit tien ruiven eten, maar ik kan dat systeem niet verdragen. (*Applaus bij CD&V*)

De voorzitter : De heer De Roo heeft het woord.

De heer Johan De Roo : Mijnheer de voorzitter, collega's, als ik mevrouw De Maght hoor spreken, dan heb ik niet veel nodig om haar te ondersteunen, omdat we in dezelfde lijn denken. Het zou moeten doordringen tot de hoogste toppen van de Vlaamse regering.

Minister Van Grembergen is de steden en gemeenten genegen, hij doet er zijn uiterste best voor, binnen de mogelijkheden waarover hij beschikt. Ik stel wel vast dat de evolutie op financieel vlak voor de steden en gemeenten, zich bijzonder pessimistisch, bijna dramatisch en tragisch aftekent.

Als we het volledige beeld bekijken, zien we de uitgaven enorm stijgen, onder meer door een aantal opdrachten van de federale en Vlaamse overheden, die telkens weer kostenverhogend werken. Het is erg dat er in het kader van de politiehervorming nog met één enkele waarheid rekening wordt gehouden, namelijk de waarheid van de federale regering. Er is hier niemand van de pers aanwezig. Als premier Verhofstadt zegt dat hij zijn woord heeft gehouden en dat het een nuloperatie is, dan neemt de pers dat klakkeloos over. Terwijl alle zones, op enkele na, zomaar kunnen bewijzen dat het geen nuloperatie is, dat het integendeel een zeer zware bijkomende last is voor de steden en gemeenten in ons land, met hier en daar een uitzondering. Dat men het volledige schema eens maakt, dat men de steden en gemeenten hun balans op tafel laat leggen, en dat het Vlaams Parlement er naar luistert.

De Vlaamse regering, zowel de minister-president als de minister van Binnenlandse Zaken, heeft gezegd dat het een federale hervorming is, en dat de federale overheid het dus moet oplossen. Ik ga daarmee akkoord. Maar blijven zeggen dat alles geregeld is, dat het een nuloperatie is en dat er geen reden is om op dat probleem terug te komen, is krankzinnig ten aanzien van de opdrachten die het federale en het Vlaamse niveau steeds weer doorschuiven naar de steden en gemeenten. Die zullen op de duur passen om nog nieuwe initiatieven te ondersteunen bij gebrek aan middelen.

Naast de politiehervorming zullen de wijzigingen in de dividendregeling nog veel zwaarder wegen, gezien de liberalisering van de energiemarkt. Tegen 2006 kunnen we nog op één derde van de middelen rekenen. We staan voor enorme uitdagingen. De Vlaamse regering zegt dat de huisvuilbelasting – en zeker de forfaitaire taks – moet worden afgeschaft, hoewel dit een louter gemeentelijke belasting is. De verkeersbelasting moet worden verminderd voor chauffeurs die niet worden beboet. Ook dat zal een weerslag hebben op de gemeentebelasting. Dit zijn maar enkele voorbeelden. Tegelijkertijd worden er almaar meer nieuwe opdrachten gegeven aan de gemeenten. Dit is onhoudbaar! Het erge is echter dat steeds die ene 'waarheid', en niet de realiteit, door de pers wordt overgenomen. Dat zit me bijzonder hoog. (*Applaus bij CD&V*)

De voorzitter : De heer Moreau heeft het woord.

De heer André Moreau : Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, uit het verslag van de heer De Smet heb ik kunnen opmaken dat de heer Penris en de heer De Roo pleiten voor meer autonomie

Moreau

voor de gemeenten. Daarnaast klaagt de heer De Roo, al dan niet terecht, over het tekort aan financiële middelen. Daarnet was er ook het verhaal over de schoondochter en de schoonmoeder. Als ik dat allemaal hoor, dan zou ik graag van de heer De Roo en de heer Penris vernemen hoe de gemeenten meer autonomie zullen krijgen. Al tientallen jaren zeggen specialisten in de bestuurskunde de autonomie van de gemeenten jaar na jaar wordt uitgehold. Plots zou nu het omgekeerde gebeuren van wat de specialisten waarnemen. Ik wil dat u me daar duidelijkheid over verschaft.

De voorzitter : De heer Penris heeft het woord.

De heer Jan Penris : Mijnheer Moreau, indien u even geduld had betoond, dan had ik het u kunnen uitleggen. Ik geloof wel degelijk dat de gemeentelijke autonomie wordt versterkt door dit initiatief. Zoals de heer De Smet duidelijk heeft gemaakt, wordt het strenge carcan dat het SIF oplegt, weggenomen. Dat is een van de redenen waarom we het project positief evalueren.

De voorzitter : De heer Van der Poorten heeft het woord.

De heer Mark Van der Poorten : Mevrouw De Maght, uit mijn betoog zult u kunnen opmaken dat ik dezelfde zaken aanklaag als u. Ik treed ook bij wat de heer De Roo daarnet heeft gezegd. De reële evolutie van het Vlaams Gemeentefonds houdt al geruime tijd geen gelijke tred meer met het almaar toenemende takenpakket van de gemeenten. De basisfinanciering is dan ook aan een ernstige inhaalbeweging toe. Dit bedrag wordt terecht verhoogd. Die aanpassing is echter niet voldoende om aan de toenemende financiële uitdagingen het hoofd te bieden.

We mogen bovendien niet vergeten dat 95 gemeenten, zijnde zowat één derde van het aantal gemeenten in Vlaanderen, door deze hervorming geen extra middelen zullen ontvangen. Het is dus verkeerd om van een inhaalbeweging te gewagen als één op drie ter plaatse blijft trappelen. Onze fractie ijvert er dan ook voor om de voor het Vlaams Gewest bestemde opbrengst van de onroerende voorheffing toe te voegen aan het Vlaams Gemeentefonds. Dit zou er concreet op neerkomen dat het basisbedrag van het Vlaams Gemeentefonds met meer dan 100 miljoen euro zou toenemen. Dat zou een belangrijke bijkomende injectie zijn voor het Gemeentefonds. Het is ons inziens onbegrijpelijk dat dit voorstel, dat door ons werd uitgewerkt, niet

kan worden aanvaard door de meerderheid. De redenen die hiervoor worden aangegeven, slaan volgens mij nergens op. De minister stelt dat die middelen momenteel worden gebruikt om andere uitgaven te dekken. Dat is evident, maar dat geldt voor alle middelen, ook voor die extra's die wel aan het Gemeentefonds worden toegevoegd. Het is een zaak van politieke wil en van de erkenning van het belang van een optimale werking van steden en gemeenten.

Een belangrijke nieuwigheid bij dit ontwerp van decreet betreft de samenvoeging van de verschillende fondsen, wat door iedereen als gunstig wordt ervaren en wat de gemeenten de mogelijkheid kan geven om op een soepele manier over het geheel van de hun toekomstige middelen te beschikken. Deze samenvoeging van de 3 fondsen, in combinatie met de extra middelen, zorgt ervoor dat het Gemeentefonds in het jaar 2003 van start kan gaan met een basisbedrag van meer dan 1,5 miljard euro.

Los van de bedenking dat dit basisbedrag volgens mijn fractie zou moeten worden aangevuld met de aan het Vlaams Gewest toekomstige opbrengst van de onroerende voorheffing, blijft er toch ook nog het probleem van het evolutiemechanisme dat op dit bedrag zal worden toegepast. De groeivoet van 2,5 percent bovenop de inflatie, die oorspronkelijk in het voorontwerp werd opgenomen, is niet langer behouden. Dat oorspronkelijke groeiritme moest er nochtans toe bijdragen te vermijden dat de gemeentelijke fiscaliteit een steeds groter aandeel van de gemeentelijke ontvangsten zou innemen. Momenteel krabbelt men op dit vlak terug. Ik vind dat jammer en verkeerd.

In deze moet trouwens ook worden gewezen op het feit dat een omzendbrief van 25 oktober 2001 de gemeenten voor hun meerjarenplanning groei-prognoses in het vooruitzicht stelde, gebaseerd op een jaarlijkse stijging van 4,5 percent. Gemeenten die daarmee rekening hebben gehouden, stellen nu vast dat er een andere groeivoet wordt gehanteerd. Ik vind dit geen goed voorbeeld van behoorlijk bestuur.

Bovendien zullen de middelen van een gemeente slechts evolueren op basis van het berekende aandeel, en niet op het aandeel dat de gemeenten in 2003 effectief zullen ontvangen. Dat betekent concreet dat een gemeente die in 2003 meer middelen ontvangt dan haar berekende aandeel, de komende jaren op hetzelfde niveau zal blijven hangen. Stilstaan is echter achteruitgaan. Het zou dan ook niet meer dan logisch zijn dat de gemeenten hun mid-

Van der Poorten

delen de komende jaren zien evolueren op basis van het bedrag dat ze in 2003 effectief zullen ontvangen. Dat kan dan natuurlijk wel inhouden dat er meer middelen nodig zijn, maar dat is een keuze die moet worden gemaakt en die afhankelijk is van de politieke wil.

De samenvoeging van de verschillende fondsen en de daarmee gepaard gaande versoepeling van de manier van werken, moet de gemeenten ook sterken in hun autonomie. Dat is een gegeven waarin we ons kunnen terugvinden. Zonder betutteling moeten de lokale besturen naar eigen inzicht de hun toekomstige middelen kunnen aanwenden. De afbouw van de betutteling, die hiermee verder gestalte krijgt, moet ons inziens volledig worden doorgetrokken. Ook in dit ontwerp is dit jammer genoeg niet altijd het geval. Telkens opnieuw stellen we namelijk vast dat de gemeentelijke autonomie hier heel hoog wordt geprezen, maar dat er telkens ook een 'maar' volgt. Ook in dit ontwerp is dit weer het geval : de regering stelt de betutteling te willen afbouwen, maar acht het dan wel nodig te bepalen, vooreerst hoeveel belastingen een stad of gemeente idealiter zou moeten heffen, en ten tweede, dat gemeente en OCMW voor een bepaalde datum een akkoord moeten sluiten over de aan het OCMW toekomstige middelen.

De voorzitter : Minister Van Grembergen heeft het woord.

Minister Paul Van Grembergen : Mijnheer de voorzitter, ik ga niet telkens interveniëren, ik zal trachten een algemeen antwoord te geven op de opmerkingen, maar op de specifieke opmerking van daarjuist wil ik nu reeds ingaan.

Het Gemeentefonds is een solidariteitsfonds, en het zou wel heel gemakkelijk zijn om een beroep te doen op solidariteit terwijl men zelf een te kleine fiscaliteit invoert in zijn gemeente. Dat is toch de omgekeerde wereld. Het lijkt mij een evenwichtig en gezond principe om een beroep te doen op solidariteit nadat men in een normale verhouding de plichten aan de eigen burgers in de gemeente heeft opgelegd.

De heer Mark Van der Poorten : Mijnheer de minister, ik ben ermee akkoord dat dit een solidariteitsfonds is, maar toch lijkt de opmerking van de VVSG me heel pertinent. Wat willen we financieren met dit Gemeentefonds ? Gaat het om behoeften of gaat het om omstandigheden ? Hier is geen duidelijke keuze tussen gemaakt.

Ik wil ook de fiscale penalisatie even aan bod te brengen. Ik neem er akte van dat de VLD-fractie daar eveneens sceptisch tegenover staat. Mijn fractie vindt die penalisatie evenmin te verantwoorden. Het is bovendien compleet onduidelijk waarop de regering deze minimale aanslagvoeten heeft gebaseerd. Volgens ons zijn het de gemeenten zelf die gestalte moeten geven aan het gemeentelijk beleid. De gemeenten moeten zelf bepalen welke diensten ze willen leveren en welke infrastructuur ze willen uitbouwen. De aanslagvoeten staan in rechtstreeks verband met het gevoerde beleid. Alleen de bevolking kan en mag een uitspraak doen over het gevoerde gemeentebestuur. Het inbouwen van een fiscale penalisatie, gebaseerd op twee belastingen, roept heel wat vragen op. We hebben er dus ernstige kritiek op.

Er moet voorzichtig worden omgesprongen met de argumentatie dat een bepaalde gemeente gemakkelijk inkomsten kan genereren omdat er bijvoorbeeld veel bedrijven op het grondgebied zijn gevestigd. Dat is immers niet altijd het gevolg van toeval, maar wel het resultaat van het beleid dat er in het verleden is gevoerd. Wanneer gemeenten ervoor opteren om geen industrie op het grondgebied te hebben – omdat ze bang zijn voor de overlast of omdat de inwoners het niet willen – dan moeten diezelfde gemeenten later gemeenten die de vestiging van bepaalde industrieën wel hebben aangehouden, niet met de vinger wijzen.

Het ontwerp van decreet voorziet in een gewaarborgd OCMW-aandeel van 8 percent van het gemeentelijke aandeel uit het nieuwe Gemeentefonds. Dat moeten we opvatten als een soort van basisfinanciering voor het OCMW. Dat het OCMW moet kunnen beschikken over voldoende middelen en dat de gemeenten daarin een grote verantwoordelijkheid hebben, staat niet ter discussie. De vraag is echter of zoiets decretaal moet worden bepaald. De gemeentelijke autonomie moet in deze kwestie immers volop kunnen spelen. De gemeenten en de OCMW's moeten volgens ons volledig worden vrijgelaten om de middelen vast te leggen die uit het Gemeentefonds worden doorgeschoven. De stok achter de deur die nu wordt gecreëerd, vinden wij de grootste vorm van betutteling die iemand zich kan indenken. Waarom is die stok achter de deur ter waarde van 8 percent nodig ? Welke redenen zou een gemeente kunnen hebben om bewust te weinig middelen naar het OCMW door te schuiven ? De gemeente weet immers dat ze in dat geval vroeg of laat de rekening gepresenteerd zal krijgen.

Van der Poorten

Het verband met het kerntakendebat is in deze discussie essentieel. Ik hoor de VLD-fractie ook graag zeggen dat het later volledig opnieuw zal moeten worden bekeken. Het kan volgens de VLD-fractie op dit ogenblik immers maar om een tijdelijke regeling gaan. We hebben dat van bij het begin gezegd en ik betreur dat ik de VLD-fractie in de commissie daarover onvoldoende heb horen praten. We treden de opmerkingen van de SERV dien-aangaande volledig bij. Het hervormen van een belangrijk financieringsmechanisme zou inderdaad beter gebeuren nadat er volledige duidelijkheid heerst over de kerntaken van de verschillende bestuursniveaus. Alvorens er kan worden bepaald welke middelen naar de gemeenten moeten gaan, is het nodig een duidelijk zicht te hebben op de taken die de gemeenten moeten uitvoeren. Tijdens de hoorzitting werd verschillende keren geopperd dat een aanpassing zich zou opdringen. Dat betekent dat er op dit ogenblik dus nog geen sprake is van een stabiele regeling en dat de afronding van het kerntakendebat een wijziging noodzakelijk zal maken.

Wanneer er financiële middelen moeten worden verdeeld, moeten daarbij bepaalde criteria worden gehanteerd. Het opstellen van een lijst met verdelingscriteria is zeer delicaat. Geen enkele lijst zal immers tegemoetkomen aan ieders verzuchtingen. De opdracht is het vinden van een verdeelsleutel die zo objectief mogelijk is en die het mogelijk maakt de beschikbare middelen op de meest adequate manier te verdelen, rekening houdend met de specifieke situaties van de gemeenten. Dat de gehanteerde criteria moeten steunen op actuele gegevens die gemakkelijk en uit objectieve bronnen te verkrijgen zijn, is een standpunt dat we kunnen bijtreden. Het valt dus te betreuren dat we op dat vlak over te weinig wetenschappelijke onderbouw beschikken. Dat neemt echter niet weg dat het hoe en het waarom van de criteria en het gewicht ervan in voldoende mate moeten worden gemotiveerd. Toch ontbreekt aan die motivatie wel een en ander. Ik verwijs nogmaals naar de vragen en de opmerkingen van de VVSG. De VVSG vroeg zich af wat men nu wenst te financieren via het Gemeentefonds : behoeften of omstandigheden. Daar moet duidelijkheid over komen. Ter illustratie kan worden verwezen naar het criterium van de socialehuurappartementen. Ik heb dat ook in de commissie aangekaart. Moet een gemeente meer middelen uit het Gemeentefonds krijgen omdat er veel socialehuurappartementen zijn op het grondgebied ? Of moet een gemeente meer middelen ontvangen als ze gedurende een bepaalde periode een bepaald

aantal socialehuurappartementen gaat realiseren om de woningnood in de gemeente te lenigen ?

Verder is CD&V de mening toegedaan dat men niet alleen socialehuurappartementen in rekening moet brengen, maar ook socialehuurwoningen. Als men alleen socialehuurappartementen in rekening brengt, wordt een hele bevolkingsgroep gestigmatiseerd. Men associeert zo socialehuurappartementen en de bewoners ervan met sociale problemen. Het is duidelijk dat de bewoners van socialehuurwoningen en socialehuurappartementen dezelfde doelgroep vormen. Mensen die in een stad in een sociaalhuurappartement wonen, zullen in een meer landelijke gemeente in een socialehuurwoning wonen. Waarom moet in de verdelingscriteria dan dat onderscheid worden gemaakt ? Verder hebben sommige gemeenten uit overwegingen criteria van ruimtelijke ordening geen toestemming gekregen om op sommige plaatsen appartementen te bouwen. Moeten ze daarvoor worden benadeeld ?

In de voorgestelde regeling blijft men in een grote voorafname voor de centrumsteden en de kustgemeenten voorzien. Op dat vlak wordt de lijn doorgetrokken die ook in het huidige Gemeentefonds terug te vinden is, evenwel met die uitzondering dat er momenteel in het decreet nominatief een aantal steden opgesomd worden. Dat zorgt voor wrevel. Om kritiek te vermijden moet die keuze worden gemotiveerd. Veel kritiek kan men wegwerken als de regering duidelijk zou maken welke kosten er aan een centrumfunctie allemaal verbonden zijn, welke dienstverlening de steden aan de omliggende gemeenten aanbieden, enzovoort. Verder zou men een meer gefundeerd antwoord moeten geven op de vragen naar het waarom van een voorafname voor de kustgemeenten. Het is natuurlijk zo dat gedurende bepaalde maanden van het jaar zeer veel mensen op het grondgebied van de kustgemeenten vertoeven, en dat daaraan zeker kosten zijn verbonden. Maar dat geldt ook voor de grote studentensteden, en men kan zich afvragen of die steden daarvoor naar behoren worden vergoed.

Het is positief dat geen enkele gemeente minder zal ontvangen dan ze nu al doet. Hoewel er wel theoretische argumenten te bedenken zijn voor een grotere herverdeling – met als gevolg dat bepaalde gemeenten minder zouden ontvangen -, is het duidelijk dat dit in de praktijk niet haalbaar zou zijn geweest. Elke gemeente heeft immers de middelen broodnodig, en heeft de voorbije jaren ook haar beleid afgestemd in functie van de te verwachten financiële middelen.

De voorzitter : Mevrouw De Maght heeft het woord.

Mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht : U hebt het over een vergelijking van gemeenten. Er ligt echter iets op mijn lever, en ik wil dat kwijt : ik zal met alle mogelijke middelen ervoor zorgen dat Aalst volgend jaar een badstad wordt. Dan kunnen we uit 10 ruiven eten. (*Gelach/ Rumoer*)

De voorzitter : De heer Van der Poorten heeft het woord.

De heer Mark Van der Poorten : Laten we het ernstig houden.

Zoals ik reeds in mijn inleiding zei, heeft mijn fractie gemengde gevoelens over dit ontwerp. Het bevat een aantal positieve punten. Die positieve punten wegen evenwel niet op tegen het feit dat het oorspronkelijke stijgingsmechanisme niet is opgenomen, dat met het inbouwen van een fiscale straf een loopje wordt genomen met de gemeentelijke autonomie, dat 95 gemeenten op hetzelfde niveau blijven trappelen en dat er onvoldoende aandacht is voor de kleinere steden.

Bovendien is er de onlosmakelijke band met de uitkomst van het kerntakendebat. De resultaten van dit laatste zullen er dit parlement trouwens toenopen om binnen afzienbare tijd het Gemeentefonds te herzien. Om al die redenen zal mijn fractie dit ontwerp niet goedkeuren. (*Applaus bij CD&V*)

De heer André Moreau : Mijnheer de voorzitter, de heer Van der Poorten stelde de houding van de VLD in vraag. De VLD had het standpunt verdedigd dat het Gemeentefonds moest worden bijgestuurd of verfijnd. Ik denk daar ook zo over. Het was altijd al het standpunt van de VLD. Dieper ingaan op de dingen, verfijningen en verbeteringen aanbrengen, is toch een pluspunt.

De heer Penris antwoordde onmiddellijk na mijn uiteenzetting. Ik hoop dat zijn uitspraken werkelijkheid zullen worden. De betutteling zou moeten worden teruggedrongen en de autonomie van de gemeenten, waarvan de heer De Roo ook voorstander is, zou moeten worden hersteld. Ik hoop dat dit realiteit wordt, samen met het groot aantal verbeteringen die dit ontwerp van decreet wil realiseren. Ik ben een verdediger van dit ontwerp van decreet.

De voorzitter : De heer Penris heeft het woord.

De heer Jan Penris (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik dank de verslaggever voor zijn uitvoerig verslag. De commissie zal de heer De Smet waarschijnlijk nog dikwijls als verslaggever benoemen. De uitgebreidheid van het verslag ontslaat ons immers van het opnieuw voeren van het debat. Ik dank ook het commissiesecretariaat, dat met dit verslag puik werk afleverde.

Er zijn nog drie punten aan toe te voegen. Ik herhaal de positieve elementen, deel het voorbehoud mee om ten slotte het stemgedrag te verantwoorden.

Er waren vijf positieve punten, die ik tijdens de commissiebesprekingen ook heb benadrukt. Het ontwerp van decreet leidt in eerste instantie tot administratieve vereenvoudiging. De loodzware administratie die met het verdelen van de SIF-gelden samenhang, valt weg. Initiatieven die de zaken vergemakkelijken, moeten in Vlaanderen worden goedgekeurd. De transparantie van de financiële stromen van Vlaanderen naar de gemeenten wordt bevorderd. Er ontstaat op die manier meer duidelijkheid over die financiële stromen. Het hele project versterkt de gemeentelijke autonomie en de lokale democratie.

Ik illustreer dit met een voorbeeld uit mijn stad, de stad Antwerpen. Het SIF was daar weggeleden in een moeras en een ondoordringbaar kluwen van VZW's, waar een kat haar jongen niet meer in terugvond. Zelfs de gemeenteraad wist niet meer wat er uiteindelijk met die gelden gebeurde. Nu zal de stad Antwerpen opnieuw haar verantwoordelijkheid moeten nemen. Het versterken van de lokale democratie betekent immers dat opnieuw de gemeenteraad met volheid van bevoegdheid zal beslissen wat er met dat nieuwe toegekende geld zal moeten gebeuren.

In mijn stad maakt dat een heel interessant debat los, want nu wordt de inventaris opgemaakt van wat er in het verleden met dat geld – voornamelijk van het SIF en van SIF+ – is gebeurd. Daarmee is een legioen van 600 geitenwollensokkendragers in het leven geroepen. We wisten niet precies wat die mensen deden, maar nu zullen ze stilaan veld moeten ruimen, want Antwerpen heeft moeten vaststellen dat er andere prioriteiten zijn, zoals het lenigen van de schuldenlast. Gisteren hebben we in de gemeenteraad vastgesteld dat we voor het eerst in tien jaar opnieuw een negatief begrotingsaldo op onze rekening hebben, ten bedrage van 193 miljoen frank. Het zal u geen plezier doen, mijnheer de minister. Antwerpen kan momenteel zeer be-

Penris

langrijke en concrete dingen doen met het geld dat u haar toestopt, in plaats van dat legioen van 600 mensen in het leven te houden. *(Opmerking van mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht)*

Ik blijf er dus bij, mijnheer Moreau, dat met dit project de gemeentelijke autonomie en de lokale democratie worden versterkt. Dat was een van de redenen voor mij en mijn fractieleden om dit positief te evalueren.

Ten slotte hebben we ook moeten vaststellen dat geen enkele gemeente er met dit project financieel op achteruit gaat. De meesten gaan er op vooruit. Zeker de grote steden Antwerpen en Gent zouden tevreden moeten zijn. Bij een aantal gemeenten is er echter sprake van een status quo. Dat is niet onbelangrijk. Daar kom ik straks op terug.

Wel maken we ook enig voorbehoud. We hebben dat duidelijk gemaakt in de loop van de commissiebesprekingen. De verslaggever zinspeelde er reeds op. Ons eerste voorbehoud was dat we misschien beter eerst het kerntakendebat hadden gevoerd alvorens deze regeling uit te werken. We weten echter allen dat het voeren van dat debat een zeer moeilijke klus is. Ik stel trouwens vast dat de professor die ons terzake moet adviseren ontslag heeft genomen, omdat hij het vele werk dat daarmee op hem af is gekomen blijkbaar niet meer aankan. We moesten dus op zoek gaan naar een pragmatische oplossing. Die hebben de minister en diens administratie gevonden, in de vorm van dit ontwerp van decreet.

Toch maken we ook voorbehoud bij de fiscale paragraaf. We zijn daarin niet alleen, merk ik. Als de minister bepaalde gemeenten fiscaal wil bestraffen omdat ze een volgens hem niet correct lokaal fiscaal beleid voeren, dan wil hij een beetje keizerkoster zijn. Dan vind ik dat hij wat teveel van bovenaf de dingen wil opdringen. Dat gaat ten koste van datgene waar we allemaal naar streven, namelijk de versterking van de lokale autonomie.

Mijnheer de minister, ik weet dat u persoonlijk een bewonderaar bent van die keizerkoster. U zult daar wel uw redenen voor hebben, maar wij hebben die niet zozeer. De geschiedenis leert echter dat die keizerkoster het hier in Vlaanderen niet goed heeft gedaan, omdat hij terecht botste op onze Vlaamse volksaard.

Minister Paul Van Grembergen : U mag de geschiedenis niet vervalsen. Hij is gebotst op het

meest conservatieve deel van de machtsstructuren in Vlaanderen. Dat weet u zeer goed. Dat is het falen van Jozef II geweest.

De heer Jan Penris : Dat is niet helemaal waar. Ik wil niet vervallen in geschiedenislessen, maar de Brabantse omwenteling is niet alleen het werk geweest van iemand als Van der Meersch en Van der Noot, maar ook van iemand als Vonck. U kunt de groep rond Vonck bezwaarlijk conservatieven noemen.

De keizerkoster is in Vlaanderen onderuitgegaan omdat hij botste met onze Vlaamse volksaard. Dat is er nog steeds een van stedelingen en gemeentebanen. We blijven op de eerste plaats denken rond onze kerktoeren. Dat is soms positief. We zijn afstammelingen van Artevelde, en dat maakt ons sterk. Anderzijds wordt het soms ook tragikomisch, want we zijn eveneens afstammelingen van de boeren van Olen.

In mijn eigen fractie heb ik dat jammer genoeg ook moeten ervaren. Zowel ikzelf als mijn collega's in de commissie zijn afkomstig uit steden en grote steden. Om de redenen die ik vernoemde, hebben we uw project gesteund met veel enthousiasme. In de commissie hebben we dan ook positief gestemd. We zijn op onze fractievergadering echter opnieuw tot de orde geroepen, zij het niet door de boeren van Olen, want ze kwamen uit Lennik, Zutendaal en andere lieflijke gemeenten. Het gaat dan uiteraard om die gemeenten waar er sprake is van een status-quo inzake de financiële stromen. Het debat dat we persoonlijk hebben willen vermijden – over 'die heeft meer dan ik' en 'het is onrechtvaardig, want dit is zo'n soort stad en dat is zo'n soort stad' – is als een boemerang terug in ons eigen gezicht terechtgekomen.

Mijnheer de minister, ik moet u vandaag meedelen dat ik niet het mandaat heb om de positieve stem die we hadden uitgebracht, nu te bevestigen. Het project was echter positief genoeg om het ook niet helemaal af te schieten. We zullen ons dus onthouden. *(Applaus bij het VB)*

De voorzitter : De heer Holemans heeft het woord.

De heer Dirk Holemans : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, het is hier reeds gezegd : het verslag was zeer uitvoerig. Dat heeft voor- en nadelen, maar het heeft in ieder geval het voordeel dat ik kort kan zijn. Ik zal dus kort drie punten naar voren brengen.

Mijn eerste punt is het volgende. De Vlaamse regering zal via het nieuwe Gemeentefonds heel wat meer middelen ter beschikking stellen van de

Holemans

Vlaamse gemeenten dan in het verleden het geval was. Dit mogen we zeker niet uit het oog verliezen als we de discussie voeren over dit nieuwe Gemeentefonds.

Het is ook terecht dat daarnaast de noden van de gemeenten gestegen zijn. Ik wil echter pleiten voor een zuiver debat. De discussie over de kosten die te maken hebben met de politiehervorming moet dit in de eerste plaats in de federale assemblees gevoerd worden. Anders komen we in een moeilijke situatie terecht.

Minister Van Grembergen heeft steeds terecht gesteld dat hij alles doet wat in zijn vermogen ligt om dit aan te kaarten, maar dat het niet kan dat het Vlaams niveau moet inspringen voor de financiële tekorten die het federale niveau veroorzaakt. Ook ik verdedig deze stelling.

De voorzitter : De heer De Roo heeft het woord.

De heer Johan De Roo : Mijnheer Holemans, ik zal dat niet betwisten. Dat is het gevolg van een federaal beleid, namelijk dat de kosten voor de politiehervorming worden afgewenteld op de steden en de gemeenten, vooral ten gevolge van een nefast beleid van onderhandelen, waarbij men alles heeft toegegeven wat men maar kon dromen, en alle gevolgen van dien worden dan afgewenteld op de steden en de gemeenten.

Die discussie is al dikwijls gevoerd. Ik onderschrijf de stelling van minister Van Grembergen, namelijk dat dit een federale aangelegenheid is, en dat het niet de Vlaamse regering is die dat probleem moet oplossen. We doen echter wel een beroep op de Vlaamse regering om de standpunten van de steden en gemeenten in Vlaanderen ook mee te gaan verdedigen, wat de minister altijd heeft beloofd. Daarover zijn contacten geweest.

Het minste wat we hier zouden mogen vragen, is dat we ook hier voor de steden en gemeenten in Vlaanderen eens een overzicht zouden krijgen. Wat is nu de financiële balans van die politiezones? Wie komt toe met de federale dotatie? Voor wie zijn er geen meerkosten? Het is interessant om dat te weten. Voor wie zijn er wel meerkosten? Er werd altijd gezegd dat de hervorming een nuloperatie zal zijn voor alle zones, uitgezonderd voor die zones die te weinig hebben gedaan in het verleden. Dat is een principe dat ik ook nooit betwist heb.

Hoe dan ook, voor de steden en gemeenten in Vlaanderen moet eens een overzicht worden gemaakt van hoe het ermee staat. We mogen immers niet vergeten dat vanaf dit jaar, door de regionalisering van de gemeentewet, het steeds meer – en veel duidelijker dan vroeger – de Vlaamse regering is die bevoegd is voor het doen en laten – ook op financieel vlak – van steden en gemeenten.

De Vlaamse regering heeft er geen enkel belang bij dat steden en gemeenten in zware financiële moeilijkheden komen door het nefaste beleid omtrent de politiehervorming. Alles wat meer moet worden uitgegeven aan de politie, zal elders moeten worden bespaard. Dat is nu in alle steden en gemeenten volop aan het gebeuren, maar het is nog onvoldoende geweten. Veel gemeenten zullen zowel voor 2001 als voor 2002 geen overschot, hebben maar een tekort op hun eigen rekening. Dat kunnen ze slechts enkele jaren volhouden. Daarna komen ze in heel zware moeilijkheden.

Het is juist dat die federale aangelegenheid moet worden besproken in het federaal parlement. De gevolgen zijn echter nefast, ook voor het Vlaams beleid, dat tenslotte door de steden en gemeenten in Vlaanderen moet worden waargemaakt.

De voorzitter : De heer Holemans heeft het woord.

De heer Dirk Holemans : Ik sluit me aan bij het pleidooi van de heer De Roo voor een goed overzicht van de financiële situatie van onze Vlaamse gemeenten en van de uitdagingen waar ze voor staan. Hetzelfde geldt trouwens voor de, eveneens financiële, gevolgen van de vrijmaking van de elektriciteits- en gasmarkt. We moeten daar ook aan denken als we debatteren over de autonomie van de gemeenten, ook de fiscale autonomie. Als ze op dat vlak inkomsten moeten derven, hoe zullen de gemeenten dan hun verantwoordelijkheid opnemen om hun inkomsten te behouden?

Een ander punt is de manier waarop het gemeentefonds de beschikbare middelen verdeelt. Er zijn inderdaad voorafnames. Ik heb reeds in de commissie die voorafnames door de grootsteden verdeeld. De heer Van der Poorten vroeg welke argumenten de kustgemeenten daarvoor hebben. Het gaat echter om een voortzetting van een erfenis uit het verleden. De heer Van der Poorten zou dat dus eigenlijk zelf moeten weten. In het verleden was er blijkbaar een goede motivatie voor, maar misschien bestaat die nu niet meer.

Er is een goed geheel van criteria gevonden, beperkt en transparant. Er zitten zowel sociale als

Holemans

ecologische criteria bij. Open ruimte is een voorbeeld. In die zin is het Gemeentefonds een echt sociaal en groen fonds, zeker ook dankzij de bestraffing van gemeenten die hun fiscale verantwoordelijkheid niet ten volle opnemen. We zijn daar inderdaad nog niet ver genoeg in gegaan. Om dit echt goed te doen, zullen we in de toekomst de totale fiscale druk van de gemeenten beter in kaart moeten brengen. Zo niet, dan zouden gemeenten wel eens creatief met belastingen kunnen gaan omspringen, zodat ze beter scoren in het Gemeentefonds en toch hun totale belastingdruk niet wijzigen. We moeten dus een beeld krijgen van de totale fiscale druk.

Eens het kerntakendebat ten einde is, moeten we ook nagaan wat de repercussies zijn voor het Gemeentefonds. Als bepaalde niveaus nieuwe taken krijgen, dan moet dat ook worden gehonoreerd. Toch moeten we daar voorzichtig mee zijn. Niet elke taak kan zomaar worden berekend tot op de laatste eurocent, en gedifferentieerd voor alle gemeenten. Het is een illusie te denken dat het mogelijk is elke taak die een gemeente of een ander beleidsniveau uitvoert, tot de laatste cent en gedifferentieerd per gemeente te berekenen. We moeten die discussie voeren over algemene pakketten. Ook hier is het zo dat het toevoegen van een criterium aan de set van criteria een verschuiving teweegbrengt waardoor andere criteria minder zwaar gaan wegen. Dat zal geen gemakkelijke oefening zijn.

Sommigen willen alle financiële stromen van de Vlaamse regering naar de gemeenten, ook via convenants, samenbrengen in één Gemeentefonds. Dit zou in feite neerkomen op het verwerpen van de Vlaamse regering als een mogelijk sturend niveau. Dit betekent dat de Vlaamse regering de gemeenten die op bepaalde vlakken een voortrekkersrol spelen niet langer zou kunnen belonen.

We moeten dit zeer evenwichtig aanpakken. Er mag zeker geen wildgroei van bijkomende convenants of financieringsmechanismen ontstaan. Het afschaffen van al die mechanismen zou het Vlaams Parlement niet langer in staat stellen om gemeenten te ondersteunen die een voortrekkersrol vervullen. Dit lijkt me niet wenselijk. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter : De heer Vandenbossche heeft het woord.

De heer Dany Vandenbossche (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, ik wil de heer De Smet bedanken voor zijn uitvoerig en volledig verslag.

Ik weet uit ervaring hoe moeilijk discussies over de financiering van de gemeenten kunnen zijn. Dit geldt zeker voor discussies over het Vlaams Gemeentefonds. Zoals daarnet al is gezegd, zijn er steeds wel redenen te vinden om bepaalde criteria voor bepaalde steden of gemeenten niet te aanvaarden of anders te willen invullen. Ik zal hier straks nog even op terugkomen.

Het staat buiten kijf dat we inzake de gemeentelijke financiering al een hele weg hebben afgelegd. Wie zich de gemeentelijke financiering voor 1990 herinnert, beseft ongetwijfeld dat we met het decreet van 1990 een belangrijke stap vooruit hebben gezet. Er is trouwens een zekere gelijkens tussen de huidige situatie van de gemeenten en de rampzalige situatie waarin de gemeenten zich in 1988 bevonden.

Het decreet van 1990 heeft een einde gemaakt aan een aantal praktijken en toestanden die niet langer aanvaardbaar werden geacht. Ik denk hierbij in eerste instantie aan de gesubsidieerde werken. Vroeger organiseerden de steden en de gemeenten een tocht langs de ministeriële kabinetten om subsidies voor bepaalde werken te verkrijgen.

Het Investeringsfonds heeft een einde gemaakt aan de politieke willekeur van de zetelende minister van Binnenlandse Aangelegenheden. We streven in feite al 12 jaar naar objectieve verdelingscriteria. Indien we nu een nieuw systeem willen ontwerpen, moeten we een evenwicht vinden tussen de criteria van dit nieuwe systeem en de erfenissen uit het verleden. Op dit laatste punt zal ik straks nog even terugkomen.

Het voorliggend ontwerp van decreet houdt de integratie van een aantal fondsen in. Zowel het Investeringsfonds als het gewaarborgd gedeelte van het SIF zal in het nieuw Vlaams Gemeentefonds opgaan. Dit nieuw Vlaams Gemeentefonds zal bovendien over meer middelen kunnen beschikken.

Uit de woorden van de vorige sprekers kan ik enkel afleiden dat iedereen dit een stap in de goede richting vindt. De autonomie van de gemeenten wordt bevorderd. De gemeenten zullen zelf over de aanwending van de beschikbare middelen kunnen beslissen.

Het voorliggend ontwerp van decreet wijkt amper af van de richting die het Vlaams Parlement in

Vandenbossche

1990 is ingeslagen. Er wordt rekening gehouden met nieuwe gegevens en de vroegere criteria worden verfijnd.

Men heeft de middelen van het Gemeentefonds verdeeld over vijf clusters : de bijzondere financiering, wat niet meer of minder is dan een voorafname, de centrumfunctie, de fiscale draagkracht, open ruimten en sociale maatstaven. Spijtig genoeg is het mogelijk dat men niet bij een groeipercentage blijft zoals het bestond. Aan de andere kant, in het verleden werd het bestaande groeipercentage ook niet altijd gerespecteerd. Men heeft het een paar keer opzij geschoven. Het voordeel van de regeling is dat geen enkele van de betrokken gemeenten in 2003 minder zal krijgen dan voordien.

Ik wil nog even blijven stilstaan bij de verdelingscriteria van de bijzondere financiering omdat dit een van de historische gegevens is in het ontwerp van decreet. Hiermee wordt eigenlijk niet meer of niet minder bedoeld dan dat er een voorafname gebeurt van het Gemeentefonds teneinde een aantal situaties uit het verleden te behouden. Overigens is de voorafname, in vergelijking met het decreet van 1990, al sterk verminderd. Ik denk aan twee grote steden waar men rond 43 percent zat en waar men nu zakt naar 30 percent, met alle gevolgen van dien voor die steden.

De stad waar ik woon, namelijk Gent, doet het niet zo erg goed in de groei die men voor dat Gemeentefonds plant en die voor de stad een probleem betekent. Ik blijf bij mijn kritiek, die ik ook in de commissie heb geuit, dat erover gediscussieerd kan worden of de voorafname, historisch gegroeid, moet behouden worden. Ik denk dat men verstandig is geweest door de voorafname in stappen te regelen. De voorafnames na 1990 zijn al sterk verminderd. Ik ben het eens met de sprekers voor mij dat we wellicht na het kerntakendebat nog eens over het Gemeentefonds zullen moeten discussiëren, en dat we nog niet aan het einde van het verhaal zijn. Met objectieve verdelingscriteria moeten de voorafnames op een bepaald moment zeker afbouwen, waarbij weliswaar het gevaar bestaat dat sommige steden daardoor grote verliezen lijden.

Er zitten in de voorafnames twee zaken waar ik het over wil hebben. Ik het eens met de heer Van der Poorten dat de voorafname in de kuststeden en -gemeenten betwistbaar is, en heb dat ook in de commissie gezegd. Men zou natuurlijk kunnen beweren dat de toeristische druk op de kuststeden en -gemeenten ook een aantal voordelen biedt voor

de betrokken plaatsen. Aan de andere kant is het een van de historische feiten in het Gemeentefonds. Men vond dit trouwens al terug voor 1990.

In Brugge, de stad waarvan ik afkomstig ben, zingt men : 'Ben je van Brugge, zet je vanachter'. In de voorafnames staat Brugge echter op de eerste rij. Ik heb trouwens de heer Laloo, schepen van Financiën van Brugge, met vuur deze voorafname horen verdedigen. De voorafname van Brugge, namelijk 1,6 percent, heeft te maken met een historisch gegeven, namelijk dat er ooit in het Gemeentefonds in 1990 een bijzondere bepaling werd opgenomen om de situatie van Brugge, die door het nieuw Gemeentefonds achteruitging, te verbeteren. Grappig aan de hele situatie is dat er staat : voor steden van meer dan honderdduizend inwoners. De boodschap aan de andere steden is dus dat ze maar moeten proberen aan 100.000 inwoners te komen. Nu hebben we er maar één.

Over die voorafnames valt heel veel te zeggen en men kan zich daar behoorlijk druk om maken. Ikzelf maak me daar echter voorlopig niet druk om omdat ik dit Gemeentefonds als een evolutie bekijk en omdat de voorafnames op lange termijn naar een ander systeem van objectieve verdelingscriteria moeten evolueren. Ik benadruk echter nogmaals dat het niet steeds eenvoudig is om rekening te houden met historische gegevens.

Toen de heer Van der Poorten hier daarnet zijn verhaal deed over de stijging van de gemeentelijke belastingen, ben ik niet tussengekomen. Het zal de heer Van der Poorten echter niet onbekend zijn dat, als men de daling en de stijging van de aanvullende personenbelasting en van de onroerende voorheffing in de gemeenten over 30 jaar bekijkt, daar een soort van perpetuum mobile in vastgesteld kan worden. Een opvallende vaststelling daarbij is dat zich waarschijnlijk niet toevallig net voor de verkiezingen een daling van de gemeentebelastingen voordoet, en een stijging na de verkiezingen. Wie op dit vlak eerlijk wil zijn, moet dit in calculeren in deze perpetuum mobile.

Ik wil het nog even hebben over de andere verdelingscriteria. Ik geef grif toen dat ik hier tussen twee vuren zit. Er zijn hier trouwens nog andere collega's die reeds eerder gezegd hebben dat dit Gemeentefonds uiteraard niet zo simpel is, vermits een regeling moet worden getroffen voor maar liefst 308 gemeenten. Dit is niet simpel omdat iedereen wel in meer of mindere mate verbonden is met de stad of de gemeente waarvan hij afkomstig is. Ik kan u in dit verband zeggen dat de stad waar ik momenteel verblijf, niet gelukkig is met het Ge-

Vandenbossche

meentefonds zoals dit hier vandaag ter stemming zal worden voorgelegd.

Mevrouw De Maght, ik heb hier de lijst van de stijgingen voor mij liggen. Ik weet dat u niet erg gelukkig bent met de voorafname voor de grote steden. Toch wil ik u erop wijzen dat Gent zal stijgen met 2 percent, en Aalst met maar liefst 14 percent. Ik hoop dat de territoriale strijd daarmee bezegeld is.

De voorzitter : Mevrouw De Maght heeft het woord.

Mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht : Mijnheer de voorzitter, het gaat hier niet om een territoriale strijd. En stad of gemeente die het niet verhogen van de belastingen als principe hanteert, heeft het bijzonder moeilijk. In Aalst past men het door u vernoemde systeem niet toe. We hebben daar een goede coalitie en die wil niet weten van belastingverhogingen. Als u het hebt het over 14 percent, dan is het omdat die stad die 14 percent verdient. Eigenlijk verdient die stad nog meer.

Ik neem het op voor de kleine gemeenten en wijs er ook op dat niemand minder zal hebben. Maar kijk eens op uw lijst wie op hetzelfde niveau blijft staan, met dezelfde problemen die wij hebben in de grote steden. Ik denk daarbij bijvoorbeeld aan de politiehervorming, de energievrijmaking, de vermindering van de dividenden, enzovoort.

Ik ben ook een grote verdediger van de gemeentelijke autonomie. Dit betekent dat men niet altijd moet schieten op de overheid en dat men zelf zijn verantwoordelijkheid moet nemen. Men moet daartoe echter eerst de gelegenheid krijgen. Sta me toe dit met een voorbeeld te illustreren. Een gemeente legt voor een buitenverblijf een retributie op van 1.000 euro, maar krijgt dan van de gouverneur of de minister te horen dat die te hoog is en dat zij maximaal 625 euro mag bedragen. Waarom die inmenging ?

U hebt het ook gehad over de ge- of verbondenheid met een stad of gemeente. Die problematiek zou verminderen door de decumul omdat daardoor de communalisten hier weggejaagd zouden worden. Die verliezen een deel van hun wedde als ze zich communist durven noemen.

De heer Dany Vandenbossche : Mevrouw De Maght, het Gemeentefonds regelt de wedde van de burgemeester en schepenen niet. Dat zal nog el-

ders ter sprake komen. Het is evenmin het moment om over decumul te praten. In het verleden was de druk van de commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden op de minister, voor de regeling van het Gemeentefonds, niet gering. Die kwam vooral van de burgemeesters die in die commissie zetelden. Ik spreek niet over deze legislatuur. Iedereen in deze commissie heeft zich heel objectief over dit ontwerp gebogen.

De bedoeling van het Gemeentefonds is om solidariteit tussen de gemeenten te bewerkstelligen en de financiering van de gemeenten te regelen. Dit ontwerp van decreet heeft op een pragmatische wijze een evenwicht in die verdeling is gevonden. Indien er geen waarborgregeling zou zijn en er wordt uitgegaan van het principe dat de fiscale draagkracht een belangrijk element is in de verdelingscriteria, dan zouden er geen gemeenten zijn die status quo blijven, ze zouden zwaar verliezen in 2003. Op dat vlak is men dus zeer pragmatisch te werk gegaan. Die waarborgregeling was trouwens niet nieuw, ze was er al in 1990.

Het vorige decreet heeft 12 jaar standgehouden. Zo'n lang leven zal dit Gemeentefondsdecreet wellicht niet beschoren zijn, omdat het kerntakendebat, als men eruit geraakt, ongetwijfeld een aanpassing van het Gemeentefonds tot gevolg zal hebben. Mijn fractie zal dit decreet goedkeuren.

De voorzitter : De heer De Cock heeft het woord.

De heer Dirk De Cock (Op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, het ontwerp van decreet dat voorligt is een van de belangrijke punten voor de realisatie van het Vlaams regeerakkoord. In de hervorming van de basisfinanciering van de gemeenten worden het Gemeentefonds, het Investeringsfonds en het waarborggedeelte van het Sociaal Impulsfonds geïntegreerd en herleid tot één fonds. Dat is nieuw. Het zal de gemeenten meer armslag geven en ten goede komen aan de lokale bestuurlijke autonomie, geheel volgens het principe van de subsidiariteit. Als ik de sprekers van deze ochtend beluister, is dat toch een bezorgdheid van iedereen.

Dat betekent meer vrijheid, maar ook meer plaatselijke verantwoordelijkheid in het leggen van bestuurlijke accenten, wat in het licht van bijkomende middelen voor het Gemeentefonds toch wel een heel positieve uitdaging kan betekenen voor plaatselijke besturen. Laten we hopen dat de gemeenten de ingeslagen weg van projecten voor kansarmen niet verlaten.

De Cock

In de hervorming van de financiering van de gemeenten wordt rekening gehouden met een aantal uitgangspunten, waarmee men tegemoetkomt aan de noden van de plaatselijke besturen. Een aantal parameters spelen hierbij een grote rol. Het gaat met name om de centrumfunctie van grotere gemeenten, de specificiteit van landelijke gemeenten, de meerkosten van kustgemeenten door de toeristische activiteit en infrastructuur. Daarnaast is er het solidariteitsmechanisme op fiscaal vlak tussen gemeenten onderling waarbij wordt gezorgd voor een correctie voor gemeenten met een lage fiscaliteit. Er worden specifieke oplossingen voor problemen zoals vergrijzing en veiligheid, sociale maatstaven, naar voren geschoven. Het gaat hierbij om het aantal bestaansminimumtrekkers, werklozen met een lage scholingsgraad, socialehuurappartementen, enzovoort.

Geachte collega's, ik krijg ontzettend veel mails met als hoofding 'Gemeentefonds alarm' of 'Gemeentefonds, pas op'. Telkens ageerden gemeenten vanuit hun eigen situatie tegenover een van die parameters. Wat voorligt, is een evenwichtige tekst. Dit betekent dat er harmonie is in het geheel van de parameters. Indien we 1 parameter zouden wegnemen, dan wordt die harmonie verstoord en zou er geen sprake meer zijn van een evenwicht. We vinden allemaal wel dat een van die parameters minder gelukkig gekozen is. Het geheel moet dit echter compenseren. Ik doe dan ook een beroep op iedereen om daar rekening mee te houden als we straks over deze tekst zullen stemmen.

Aangezien er al in het recente verleden een jaarlijkse stijging was van de fondsen, zal vanaf 2003 bij de inwerkingtreding van het nieuwe Gemeentefonds de dotatie fors worden opgetrokken. In de voorliggende regeling wordt de dotatie voor 2003 vastgelegd op bijna 1.542.979.000 euro. De Vlaamse overheid gaat ervan uit dat de gemeenten voor 30 juni van elk jaar een protocolakkoord zullen aangaan met het OCMW om de jaarlijkse dotatie vast te leggen. Gebeurt dit niet, dan betreft het OCMW automatisch 8 percent van de middelen uit het Gemeentefonds. Voor dit jaar heeft de gemeente, bij wijze van overgangsmaatregel, tot 30 november 2002 de tijd om zo'n protocolakkoord te sluiten.

Door nieuwe parameters in te voeren, volgt er automatisch een herverdeling van de middelen naar de gemeenten. Vele gemeenten zullen in de toekomst meer inkomsten genereren uit het Gemeentefonds. Om de continuïteit te garanderen, is er in

dit ontwerp in een waarborgregeling voorzien. Op die manier kan de overgang naar het nieuwe stelsel gebeuren zonder de financiële ontwikkeling van de afzonderlijke gemeenten te verstoren. Alle gemeenten moeten immers de gelegenheid krijgen om in hun beleid rekening te houden met het nieuwe stelsel. Deugdelijkheid en visie op middellange termijn primeren boven improvisatie. Na het kern-takendebat zal een en ander wellicht opnieuw worden bekeken en afgewogen en zal er rekening worden gehouden met de nieuwe inzichten.

We zullen dan ook ten volle onze steun verlenen aan dit ontwerp. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter : Minister Van Grembergen heeft het woord.

Minister Paul Van Grembergen (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, geachte leden, ik zal de hoofdlijnen behandelen omdat er in de commissie uitvoerig over het onderwerp is gediscussieerd. Ik kan enkel mijn waardering uitdrukken voor de wijze waarop de commissie haar taak heeft vervuld. Ik feliciteer dan ook de verslaggever voor zijn verslag en de commissie voor de wijze waarop het debat is gevoerd.

De heer Holemans heeft gelijk als hij stelt dat dit geen maagdelijk document is. Het document is bezwaard door de erfzonde. Hiermee bedoel ik dat er in het verleden keuzes werden gemaakt. We kunnen hier niet brutaal mee breken. Anders zouden we een aantal gemeenten en steden, die door die keuzes werden bevoordeeld, in een onmogelijke positie brengen. Dit hebben we niet gewild. We hebben dus, ondanks en dankzij het feit dat er werd bijgestuurd, toch begrip gehad voor gemeenten en steden die verplicht waren om meerjarenbegrotingen op te stellen. We hebben getracht om hen stabiliteit te geven, maar we hebben ook correcties moeten aanbrengen.

Ik wil toch even een aantal cijfers aanhalen in verband met de verdeling en de percentages. Het is inderdaad zo dat Antwerpen en Gent in dit Gemeentefonds slechts een groei kennen van 3,8 percent. De centrumsteden kennen een groei van 11,5 percent. De rand rond Antwerpen en Gent groeit slechts met 0,7 percent. De Brusselse Rand groeit niet. De groei van de regionale gebieden bedraagt 3,2 percent, die van de provinciale steden 11,5 percent en die van het buitengebied 10 percent.

Ik wil dit nog even verduidelijken met cijfers van Dexia. De landelijke gemeenten met ongeveer 10.000 inwoners groeien gemiddeld met 14,7 per-

Van Grembergen

cent. De kleine steden groeien met 7,3 percent. De zeer kleine landelijke gemeenten in de Westhoek, die aan het verkommeren waren en waar de bestuurlijke verantwoordelijkheden in het gedrang kwamen, groeien met 13,8 percent. Er is geen groei in de residentiële gemeenten met een hoge levensstandaard die zich bevinden rond Antwerpen, Brussel en Gent.

Ik wil nog een andere opmerking maken. De behoefte aan geld voor de overheid is oneindig. Ik hoef u niet uit te leggen dat het Vlaams Gewest een oneindige behoefte heeft aan geld, en dat dat ook geldt voor het gemeentelijke en het federale niveau. Ik wil hierbij verwijzen naar het boekje 'Gulliver' van professor Huyse, waarin de volgende tegenspraak wordt beschreven : enerzijds zegt de burger dat hij minder staat wil, minder betutteling en minder overheid, maar tegelijkertijd vraagt hij op allerlei manieren, via kleine en grote drukkingsgroepen, steeds meer bijkomende middelen van die staat.

Vermits de Belgische overheid ongeveer 50 percent van het inkomen inhoudt, en vermits iedereen zegt dat dat percentage niet hoger mag worden, kan ik de Vlaamse parlementsleden slechts één raad geven : kies dan aan welk niveau u de voorkeur geeft. U wordt wel verplicht om keuzes te maken, vermits u enerzijds uw verantwoordelijkheid als Vlaams parlements lid hebt en anderzijds ook gedictieerd wordt door uw verantwoordelijkheden op het plaatselijke vlak. Dat betekent dat er op een bepaald ogenblik een gevecht zal zijn tussen de verschillende niveau's over de besteding van de middelen, maar dat we uiteindelijk toch tot een bilijke afspraak zullen moeten komen.

Ik wil de parlementsleden ook politiek advies geven : het brengt de burger geen soelaas om vanuit uw verantwoordelijkheid naar de verschillende niveaus te schieten. Ik heb de indruk dat dit vaak gebeurt in politieke discussies, al heb ik daarmee niet gezegd dat dat in dit parlement zo is. Dit brengt de burger geen antwoord : er is voor de burger geen eenduidig verhaal wanneer het gemeentelijke niveau zich op de rug hijst van het Vlaamse niveau en het Vlaamse niveau zich op de rug hijst van het federale niveau. Ik denk dat we in deze federale staat altijd afspraken zullen moeten maken.

Lost het Gemeentefonds alles op ? Nee, het Gemeentefonds lost niet alles op. In het kerntakendebat zullen we tot een belangrijke conclusie moeten komen, tenzij we ze ontwijken. Iedereen zegt : 'Leg

op elk niveau de verantwoordelijkheden vast.' Daarover gaat dus het kerntakendebat. De basisstelling van het Vlaams Parlement is bovendien altijd geweest : als de gewesten of gemeenschappen nieuwe verantwoordelijkheden krijgen, moeten daar de belastingen aan worden gekoppeld. Het gewest – of de gemeenschap – moet dus aan zijn burgers durven zeggen : dit is onze bevoegdheid geworden en nu wensen we daar ook de belastingen aan te koppelen. Die stelling heb ik in geen 20 jaar weten wijzigen en is altijd vertolkt in dit parlement. Dat betekent dat wanneer we uiteindelijk tot de afronding van het kerntakendebat met al zijn valkuilen en moeilijkheden zullen komen, de gemeenten zullen moeten zeggen : dit is onze kerntaak geworden en nu moeten we aan onze burgers meedelen dat we de fiscaliteit daarvoor willen dragen.

Wanneer gemeentebesturen taken worden toevertrouwd, merk ik hoe groot de schroom is om daar fiscaliteitsverantwoordelijkheid aan te koppelen. Dan merk ik dat velen voorstellen om alles via een dotatiesysteem en het Gemeentefonds te regelen. Dan krijgen we de subtiele theologische discussie over opgelegde taken versus vrije taken, en alles wat daarmee te maken heeft. Wanneer het kerntakendebat in het najaar zal worden afgerond met conclusies en met bestuursakkoorden, hoop ik dat men de moed zal hebben om er ook de financiële en fiscale gevolgen aan te koppelen.

Waarom hebben we niet gewacht op het einde van het kerntakendebat ? Ik erken die vorm van logica in de discussie. Het gaat echter om een vorm van rationele logica die voorbijgaat aan de politieke vraag of er ooit een eindconclusie zal komen in het kerntakendebat. Ik weet ook niet hoe het verhaal juist zal eindigen, maar de gemeenten vragen ondertussen wel dat over het nieuwe Gemeentefonds zou worden gestemd. Ze willen immers zekerheid voor 2003 en voor de jaren die volgen. Ze stellen die vraag terecht en dus heeft de regering gezegd dat ze het nieuwe Gemeentefonds reeds zou voorleggen. Ze heeft ook gezegd dat er een politieke beslissing zal volgen die gestuurd en bediscussieerd zal worden door het parlement, wanneer het kerntakendebat is beëindigd en er modaliteiten uit zijn voortgekomen die tot wijziging van het Gemeentefonds aanleiding geven. Ik heb daar geen problemen mee.

Belangrijk in dit Gemeentefonds is dat decretaal wordt bepaald dat er een indexering is en dat ook het BNI als groei-element decretaal wordt vastgelegd. Dat is niet de 2,5 percent groei boven de index die aanvankelijk werd voorgesteld, maar ik

Van Grembergen

hoef u niet te zeggen dat het BNP en de situatie van na 11 september 2001 bij ons tot enig nadenken en tot enige wijsheid heeft geleid. Gisteren nog vernam ik dat de groei in Duitsland 1,2 percent zou bedragen. Vandaag verneem ik dat alle tendensen wijzen op een achteruitgang van de economie van de VS. Duitsland en de VS zijn erg bepalend voor onze economische ontwikkeling. Bijgevolg is het voorzichtigheidshalve verdedigbaar om in het ontwerp van decreet enkel rekening te houden met de evolutie van de inflatie en het BNP.

De voorzitter : De heer De Roo heeft het woord.

De heer Johan De Roo : U hebt het over het kerntakendebat. U zegt ook dat we eerst het kerntakendebat hadden kunnen voeren om pas nadien het ontwerp van decreet over het Gemeentefonds te wijzigen. Vandaag gebeurt het omgekeerde. We stellen dat vast.

Niet u, maar andere ministers zeggen dat het kerntakendebat bezig is. Waar gebeurt dat ? Wie neemt daaraan deel ? Heeft het parlement daarin een rol te spelen ? Of wordt het parlement daarbij betrokken als alle beslissingen al zijn genomen ? Dat is allemaal niet duidelijk.

De voorzitter : Minister Van Grembergen heeft het woord.

Minister Paul Van Grembergen : Uw vragen zijn legitiem. Op dit ogenblik wordt het kerntakendebat aangetrokken door de minister-president en mezelf, in samenspraak en met deelname van de andere ministers en hun medewerkers. Dat gebeurt in de stuurgroep, waarin ook vertegenwoordigers van de Vlaamse provincies en de VVSG zetelen. Als ik me niet vergis, is met het Vlaams Parlement afgesproken om het parlement niet bij de voorbereidende discussie te betrekken. Eens de werkgroepen klaar zijn, zal het parlementaire debat in alle vrijheid kunnen worden gevoerd. Ik sta erop dat dit zal gebeuren.

De heer Johan De Roo : Kunt u het resultaat van de arbeid van de werkgroepen aan het parlement voorleggen vooraleer de regering een definitief standpunt inneemt ? Of zal de regering eerst een definitief standpunt innemen waarover nadien dan aan het parlement uitleg wordt verschaft en dat dan in een ontwerp van decreet wordt omgezet ?

De voorzitter : Minister Van Grembergen heeft het woord.

Minister Paul Van Grembergen : Bestuursverantwoordelijken hebben de taak om hun voorstellen aan het parlement voor te leggen. Dat voorstel mag geen dictaat zijn. Het zou wel goed zijn om in het resultaat van het kerntakendebat dat aan het parlement wordt voorgelegd ook de visies van de VVSG en de Vereniging van Vlaamse Provincies op te nemen. Ik geloof niet dat alle knelpunten en meningsverschillen zullen zijn weggewerkt. Toch moeten we dan een globale visie van de regering kunnen voorleggen, en daarover moeten we met het parlement discussiëren. Dat laatste mag geen dictaat zijn, maar de regering mag haar verantwoordelijkheid niet ontlopen.

Tot slot wil ik nog een belangrijk gegeven, namelijk de gemeentelijke autonomie, aanhalen. Samen met dit decreet worden ook 2 toezichtsdecreten in het parlement goedgekeurd. Het betreft het toezichtsdecreet op de gemeenten en het toezichtsdecreet op de provincies. Via het wegvallen van heel wat regels die aan het Investeringsfonds en het Sociaal Impulsfonds zijn gekoppeld, nemen de gemeentelijke autonomie en de stedelijke verantwoordelijkheid in belangrijke mate toe. Om die redenen betekent het Gemeentefonds een stap vooruit.

Men kan er met gemengde gevoelens tegenaan kijken of ervoor gaan, maar algemeen kan men akkoord gaan met de grote lijnen van het decreet. Ik vraag daarom dat de meerderheid en eventueel andere fracties zich hierachter zouden scharen. (*Applaus bij de meerderheid*)

De heer Johan De Roo : Ik heb nog een opmerking. Het gaat inderdaad om een belangrijk decreet. Er wordt veel over de gemeentelijke autonomie gesproken, maar er is weinig over de tewerkstellingspolitiek in de gemeente gezegd. De situatie verschilt van gemeente tot gemeente en van stad tot stad, maar ongeveer de helft van de uitgaven vertegenwoordigen tewerkstellings- en personeelskosten. In het kader van het comité C voert men nu onderhandelingen. Dit comité valt in ruime mate onder uw bevoegdheid maar beslissingen moeten door de steden en gemeenten worden gehonoreerd. Hoe het akkoord er ook zal uitzien, ik pleit voor een ruimer overleg van het comité C met de steden en gemeenten.

Er komt een evolutie op ons af die bijzonder gevaarlijk is, namelijk de pensioenproblematiek. Ik wil de aandacht hierop vestigen. De heer Vandebossche bracht het jaar 1988 in herinnering. De steden en gemeenten waren toen ook in een financieel moeilijke situatie beland. De pensioenlast bedroeg toen 19,4 percent. Vandaag bedraagt die

De Roo

reeds 27,5 percent. Alle berekeningen wijzen uit dat die naar 35 percent zal evolueren. Dat percentage zal in de toekomst naar de pensioenen moeten vloeien. De steden en gemeenten die de berekening al hebben laten maken, zien ongetwijfeld de nefaste evolutie. Hoe die pensioenen moeten betaald worden, is een bijkomend probleem dat grote zorgen baart. Ik vraag uw bijzondere aandacht hiervoor.

Ik heb een koninklijk besluit gelezen, gekoppeld aan een omzendbrief van de minister van Pensioenen. Ik kan de gegevens niet persoonlijk becijferen. Bovendien vraag ik mij af welke gevolgen de politiehervorming heeft voor de pensioenen en de pensioenlasten, aangezien wij door dat koninklijk besluit in ruime mate de pensioenlasten, ook voor ex-rijkswachters, moeten meebetalen. In elk geval zullen we daar ook bijdragen voor moeten betalen, via een bijzonder fonds. Dit is immers verschenen in het Belgisch Staatsblad. Ik zou willen vragen aan de minister en zijn kabinet dat ze dat van nabij zouden bekijken. Daar de regionalisering van de gemeentewet een feit is, kan men zich zelfs afvragen of het niet verstandig is om een Vlaams Fonds voor de Pensioenen op te richten, bijvoorbeeld binnen het kader van de RSZ-PPO. Nu is dat nog steeds niet het geval. Ik vraag daar bijzondere aandacht voor. Dit moet worden bestudeerd door specialisten. Die pensioenproblematiek is immers nog een probleem dat op de steden en gemeenten afkomt.

De voorzitter : Minister Van Grembergen heeft het woord.

Minister Paul Van Grembergen : Mijnheer de voorzitter, dit biedt me de gelegenheid om te zeggen dat het Gemeentefonds niet de instantie is die oplossingen zal brengen voor de politiehervorming of de liberalisering van de energiesector, en al evenmin wat de pensioenproblematiek betreft.

Wettelijk berust de verantwoordelijkheid voor het afsluiten van akkoorden in het comité C bij de Vlaamse regering en de vakbondsorganisaties die terzake verantwoordelijke zijn. *(Opmerkingen van de heer Dany Vandenbossche)*

De VVSG maakt daar deel van uit, maar behoort niet tot degenen die mee de notariële handtekening plaatsen. We trachten de VVSG te promoveren tot een volwaardige gesprekspartner, die ook mee deelt in de verantwoordelijkheid in heel deze discussie over de verloning van gemeentelijke

ambtenaren. Maar de wet zou in dat kader moeten worden gewijzigd. De werkgever is hier immers niet de Vlaamse regering, maar wel de gemeente. Men zou in de toekomst ook op dat vlak grotere autonomie moeten kunnen toekennen aan de gemeenten. Gemeenten die schitterende ambtenaren hebben en aan die mensen grote verantwoordelijkheden geven, zouden ook hun verantwoordelijkheid moeten kunnen nemen qua vergoedingen. Ze zouden in dit kader het marktmechanisme een bepaalde rol kunnen laten spelen, maar nu wordt dit nog steeds zeer strak geregeerd door de federale wetgeving. Men is bezig te bekijken op mijn kabinet hoe we op dat vlak aan de gemeenten een grotere autonomie en zelfstandigheid kunnen geven.

De voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ?
(Neen)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen.

HOOFDSTUK I

Algemene bepalingen

Artikel 1

Dit decreet regelt een aangelegenheid bedoeld in de artikelen 39, 127, 128 en 129 van de Grondwet.

– *Aangenomen.*

Artikel 2

De jaarlijkse dotatie aan het Vlaams Gemeentefonds wordt uitgetrokken op de begroting van het Vlaamse Gewest.

– *Aangenomen.*

Voorzitter

Artikel 3

§ 1. Elk jaar wordt de dotatie van het Vlaams Gemeentefonds vastgesteld op een bedrag dat minstens gelijk is aan de dotatie van het vorige jaar, aangepast met een in § 2 bedoeld evolutiepercentage.

§ 2. Het evolutiepercentage is de procentuele verhouding, berekend tot op een honderdste van de eenheid, tussen het indexcijfer van de consumptieprijzen van de maand maart van het jaar dat aan het jaar van de verdeling voorafgaat, en het indexcijfer van de maand maart van het jaar daarvoor, zoals die werden gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad, vermeerderd met de geraamde reële groei van het bruto nationaal inkomen van het betrokken begrotingsjaar, zoals voorzien in de economische begroting bedoeld in artikel 108, g), van de wet van 21 december 1994 houdende sociale en diverse bepalingen.

§ 3. In afwijking van § 1 bedraagt de dotatie voor 2003 1.542.979.000 euro.

§ 4. De berekende dotatie wordt afgerond op het hogere duizendtal.

Op dit artikel zijn er amendementen die luiden als volgt :

Amendement Nr. 9

voorgesteld door de heren Mark Van der Poorten, Bart De Smet, Johan De Roo en Boudewijn Laloo

Artikel 3

Paragraaf 2 vervangen door wat volgt :

“§ 2. Het evolutiepercentage wordt berekend aan de hand van volgende formule :

$$P = I + 2,5\%$$

waarin :

P = het evolutiepercentage ;

I = de procentuele verhouding, berekend tot op een honderdste van de eenheid, tussen het indexcijfer van de consumptieprijzen van de maand maart van het jaar dat aan het jaar van de verde-

ling voorafgaat, en het indexcijfer van de maand maart van het jaar daarvoor, zoals die werden gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad.”.

Amendement Nr. 10

voorgesteld door de heren Mark Van der Poorten, Bart De Smet, Johan De Roo en Boudewijn Laloo

Artikel 3

Een § 5 toevoegen, die luidt als volgt :

“§ 5. Van de volgens § 1 vastgestelde dotatie wordt jaarlijks een bedrag van 5.000.000 euro afgenomen en toegevoegd aan het Vlaams Provinciefonds, ingesteld volgens het decreet van 29 april 1991 betreffende het Vlaams Provinciefonds.

Dit bedrag wordt jaarlijks aangepast met het evolutiepercentage zoals bepaald in § 2 van dit artikel.”.

De stemmingen over de amendementen en het artikel worden aangehouden.

De heer De Roo heeft het woord.

De heer Johan De Roo : Op artikel 3 hebben we een amendement ingediend dat een meer structurele oplossing wil geven voor de zich opstapelende financiële problemen voor de steden en de gemeenten. Deze oplossing zou erop neerkomen dat de opbrengst van de onroerende voorheffing, die nu voor 2,5 percent bij het Vlaams Gewest terecht komt, bij het Gemeentefonds terecht zou komen. In Wallonië en Brussel is dat 1,25 percent. Het gaat hier over een plaatsgebonden aangelegenheid, namelijk wat men in de volksmond de grondlasten noemt. Voor het Vlaams Gewest zou dit betekenen dat er een bijkomende dotatie in het Gemeentefonds terecht komt ten belope van ongeveer 4,5 miljard frank. Dat lijkt me een verstandige oplossing. In afwachting van het kerntakendebat kan men zo een structurele oplossing bieden. Dit is vooral belangrijk in het licht van de financiële uitdagingen die hier nog niet aan bod zijn gekomen, maar waarmee we toch geconfronteerd zullen worden. Ik denk dan aan de pensioenlasten. Ik denk ook aan de bijkomende financiële lasten voor de steden en de gemeenten in het kader van de waterproblematiek. Tegen 2005 moet men in orde zijn met de Europese richtlijn. Er zijn ook nog andere uitdagingen, die in de commissie terloops aan bod zijn gekomen.

De Roo

Dit amendement is dus toch wel belangrijk. Het kan overigens van korte termijn zijn, aangezien men toch de discussie in het kader van het kerntakendebat voor een deel aan financiële engagements zal moeten koppelen. Het zou in elk geval een oplossing zijn. We houden dat amendement dan ook aan.

De voorzitter : Minister Van Grembergen heeft het woord.

Minister Paul Van Grembergen : Mijnheer de voorzitter, deze discussie is in de commissie gevoerd. Ik heb daar toen een antwoord gegeven. Ik verwijs nu naar dat antwoord.

De voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ?
(*Neen*)

Er is een amendement tot invoeging van een nieuw artikel 3bis dat luidt als volgt :

Amendement Nr. 11

voorgesteld door de heren Mark Van der Poorten, Bart De Smet, Johan De Roo en Boudewijn Laloo

Artikel 3bis (nieuw)

Een artikel 3bis invoegen, dat luidt als volgt :

“Artikel 3bis

De dotatie bedoeld in artikel 3 wordt vanaf het begrotingsjaar 2003 verhoogd met de opbrengst van de voor het Vlaamse Gewest geïnde onroerende voorheffing.”.

De stemming over het amendement wordt aangehouden.

Artikel 4

De dotatie aan het Vlaams Gemeentefonds wordt elk jaar verdeeld over alle gemeenten en OCMW's van het Vlaamse Gewest, voor hun algemene financiering, volgens de regels bepaald in dit decreet. Op eenvoudig verzoek worden de gemeen-

ten en OCMW's in kennis gesteld van de wijze waarop hun aandeel is berekend.

- *Aangenomen.*

Artikel 5

Alle bedragen die berekend zijn met toepassing van dit decreet, worden afgerond op de euro.

- *Aangenomen.*

HOOFDSTUK II

Berekening van de aandelen

Artikel 6

§ 1. Het Gemeentefonds wordt op grond van de volgende maatstaven onder de gemeenten verdeeld :

1° 40,8 % voor de bijzondere financiering van de centrumsteden en de kustgemeenten :

- a) 30% volgens het aantal inwoners in de gemeenten met 200.000 inwoners of meer ;
- b) 1,6% volgens het aantal inwoners van gemeenten tussen 100.000 en 200.000 inwoners ;
- c) 6,2% volgens het aantal inwoners in de volgende steden : Turnhout, Roeselare, Genk, Oostende, Hasselt, Sint-Niklaas, Kortrijk, Mechelen, Aalst en Leuven ;
- d) 2% volgens het aantal inwoners in de volgende steden : Aarschot, Deinze, Dendermonde, Diest, Eeklo, Geel, Halle, Herentals, Ieper, Knokke-Heist, Lier, Lokeren, Mol, Oudenaarde, Ronse, Sint-Truiden, Tiel, Tienen, Tongeren, Vilvoorde en Waregem ;
- e) 1% volgens het aantal inwoners in de gemeenten waarvan het grondgebied grenst aan de zee.

2° 8% voor de centrumfunctie :

Voorzitter

- a) 4% volgens de actieve bevolking, tewerkgesteld in de gemeente ;
- b) 4% volgens het aantal leerlingen en studenten dat onderwijs volgt op het grondgebied van de gemeente ;
- 3° 30,2% voor de fiscale armoede :
- a) 19% op de omgekeerde evenredigheid van de totale opbrengst van de personenbelasting van de inwoners in de gemeente, exclusief de aanvullende belasting op de personenbelasting ;
- b) 11,2% op de omgekeerde evenredigheid van het totale belastbare kadastrale inkomen op het grondgebied van de gemeente ;
- 4° 6% voor open ruimten op basis van de oppervlakte bos, tuinen en parken, woeste gronden, gekadastrerde wateren, akkerland, grasland, recreatiegebieden en boomgaarden ;
- 5° 15% voor sociale maatstaven :
- a) 1% volgens het aantal personen met een WIGW-statuut, met uitzondering van de bestaansminimumtrekkers ;
- b) 4% volgens het aantal werklozen met een lage scholingsgraad ;
- c) 3% volgens het aantal geboorten in kansarme gezinnen ;
- d) 3% volgens het aantal bewoners van sociale huurappartementen ;
- e) 4% volgens het aantal bestaansminimumtrekkers.

§ 2. De basisgetallen zijn voor alle maatstaven, met uitzondering van de maatstaven van de fiscale armoede, gelijk aan de eenheid waarop de maatstaf is gebaseerd. In § 1, 1° a, b, c, d en e, 2°, a en b, 5° a, b, d en e, is die eenheid : personen ; in 4° : hectaren en in 5°, c : aantal geboorten.

Voor de maatstaven van de fiscale armoede, bedoeld in § 1, 3°, a) en b), worden de basisgetallen berekend aan de hand van de volgende formules :

1° basisgetal personenbelasting = $\text{inwoners}^2 / \text{totale inkohiering personenbelasting}$, exclusief de

aanvullende belasting op de personenbelasting, van de inwoners van de gemeente ;

2° basisgetal kadastraal inkomen = $\text{inwoners}^2 / \text{totale belastbare kadastrale inkomen op het grondgebied van de gemeente}$.

§ 3. Voor elke maatstaf, bedoeld in § 1, 2° tot 5°, wordt het aandeel van de gemeenten vastgesteld in verhouding tot de relatieve waarde van het basisgetal van elke gemeente ten opzichte van de som van de basisgetallen van alle gemeenten.

Op dit artikel is er een amendement dat luidt als volgt :

Amendement Nr. 12

voorgesteld door de heren Mark Van der Poorten, Bart De Smet, Johan De Roo en Boudewijn Laloo

Artikel 6

In § 1, 5°, d) vervangen door wat volgt :

“d) 3% volgens het aantal bewoners van sociale huurappartementen en sociale huurwoningen ;”.

De stemmingen over het amendement en het artikel worden aangehouden.

Artikel 7

De actieve bevolking, werkzaam in de gemeente, bedoeld in artikel 6, § 1, 2°, a, bestaat uit :

1° arbeiders en bedienden, inclusief het onderwijzend personeel dat niet door de overheid wordt bezoldigd ;

2° de zelfstandigen, inclusief de helpers van zelfstandigen ;

3° het personeel in dienst van de overheid, inclusief het onderwijzend personeel.

– *Aangenomen.*

Voorzitter

Artikel 10

Artikel 8

§ 1. Het aantal leerlingen en studenten dat onderwijs volgt op het grondgebied van de gemeente, bedoeld in artikel 6, § 1, 2°, b, bestaat uit :

- 1° de regelmatig aanwezige leerlingen en studenten in het secundair en het hoger onderwijs, met volledig leerplan ;
- 2° de helft van het aantal regelmatige leerlingen in het deeltijds kunstonderwijs, waarop krachtens artikel 96, § 2, van het decreet van 31 juli 1990 betreffende het onderwijs-II het aantal uren-leerbaar bepaald wordt ;
- 3° de helft van het aantal financierbare cursisten in het onderwijs voor sociale promotie, die volgens artikel 46, § 1, van het decreet van 2 maart 1999 tot regeling van een aantal aangelegenheden van het volwassenenonderwijs, voor financiering of subsidiëring in aanmerking komen.

§ 2. De bepalende factor voor het vaststellen van het aantal leerlingen, is de gemeente waar de campus gelegen is en niet de zetel van de onderwijsinstelling.

– *Aangenomen.*

Artikel 9

Voor elke maatstaf worden de recentste waarden in aanmerking genomen waarover de regering beschikt. De gegevens van elke maatstaf moeten voor alle gemeenten op hetzelfde tijdstip of op dezelfde periode betrekking hebben. De gegevens worden uitsluitend ingewonnen bij overheidsdiensten en -instellingen waaronder de Vlaamse overheid, het Kadaster, het Nationaal Instituut voor de Statistiek, de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid, de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid, het Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen en de Federale Overheidsdienst Financiën.

– *Aangenomen.*

§ 1. De toepassing van dit decreet mag er niet toe leiden dat een gemeente minder ontvangt dan de som van :

- 1° het aandeel uit het Gemeentefonds 2002, exclusief een eventueel uitzonderlijk aanvullend aandeel ;
- 2° het toegekend trekkingsrecht uit het Investeringsfonds 2002, exclusief een eventueel uitzonderlijk aanvullend trekkingsrecht ;
- 3° het voor 2002 gewaarborgde aandeel uit het Sociaal Impulsfonds ;
- 4° het gedeelte boven de waarborg uit het Sociaal Impulsfonds 2002 voor de gemeenten die in 2002 een aandeel ontvingen dat hoger lag dan het voor 2002 gewaarborgde aandeel, en die niet behoren tot de groep van de centrumsteden volgens artikel 6, § 1, 1°, a, b en c, van dit decreet.

§ 2. De berekende aandelen van de gemeenten die lager liggen dan de hierboven gewaarborgde ontvangst, worden verhoogd door afnemings van de daarvoor noodzakelijke bedragen op de aandelen van de gemeenten die hoger liggen dan de gewaarborgde ontvangst. De afnemings gebeurt in verhouding tot de bedragen waarmee de aandelen van die gemeenten de gewaarborgde ontvangst overstijgen.

– *Aangenomen.*

Artikel 11

§ 1. Het berekende gemeentelijk aandeel, na de toepassing van de waarborgregeling, bedoeld in artikel 10 van dit decreet, wordt verminderd als de aanslagvoeten voor de aanvullende personenbelasting of de opcentiemen op de onroerende voorheffing van die gemeente, in het jaar dat aan de berekening voorafgaat, lager zijn dan de respectieve drempelwaarden van 5% en 700 opcentiemen. Die vermindering bedraagt respectievelijk 0,5% voor elk tiende van een procent en vijfentwintig zeventiende procent voor elke opcentiem onder de drempelwaarde.

§ 2. De som van de bedragen die in mindering wordt gebracht van de gemeenten bedoeld in § 1, wordt evenredig verdeeld onder de overige gemeenten, behalve onder de gemeenten van wie de

Voorzitter

aandelen overeenkomstig de bepalingen in artikel 10, verhoogd werden tot de gewaarborgde ontvangst.

§ 3. De vermindering van de aandelen op basis van de fiscale aanslagvoeten wordt gradueel ingevoerd vanaf het jaar 2004. Voor 2004 wordt slechts een derde van de berekende vermindering afgehouden van het gemeentelijk aandeel. Voor 2005 is dat twee derden, voor 2006 en volgende jaren 100%.

Op dit artikel is er een amendement dat luidt als volgt :

Amendement Nr. 13

voorgesteld door de heren Mark Van der Poorten, Bart De Smet, Johan De Roo en Boudewijn Laloo

Artikel 11

Dit artikel schrappen.

De stemmingen over het amendement en het artikel worden aangehouden.

HOOFDSTUK III

Vereffening van de aandelen

Artikel 12

§ 1. Elke gemeente kan vragen een deel van het aandeel rechtstreeks te storten op de rekening van het OCMW. De beslissing moet uitgaan van de OCMW-raad en de gemeenteraad en moet uiterlijk op 30 juni van het jaar dat de verdeling voorafgaat, toekomen op de administratie Binnenlandse Aangelegenheden. Het OCMW-aandeel wordt uitgedrukt in hele procenten van het totale aandeel of in een bedrag, afgerond op duizend euro.

§ 2. Een meegedeeld percentage of bedrag wordt het daaropvolgende jaar behouden, tenzij de beslissing vóór de in § 1 bedoelde datum door de gemeenteraad en de OCMW-raad wordt gewijzigd.

§ 3. Bij ontstentenis van een dergelijke beslissing of als die beslissing te laat aankomt, wordt 8% van

het gemeentelijk aandeel binnen het Vlaams Gemeentefonds rechtstreeks op de rekening van het OCMW gestort.

Op dit artikel is er een amendement dat luidt als volgt :

Amendement Nr. 14

voorgesteld door de heren Mark Van der Poorten, Bart De Smet, Johan De Roo en Boudewijn Laloo

Artikel 12

Paragraaf 3 schrappen.

De stemmingen over het amendement en het artikel worden aangehouden.

Artikel 13

Op het einde van de eerste maand van elk kwartaal wordt, onverminderd de bepalingen van artikel 21, aan elke gemeente en aan elk OCMW een voorschot uitbetaald dat gelijk is aan één vierde van hun aandeel, volgens de verhouding bepaald in artikel 12, van het laatste jaar waarvoor de Vlaamse regering de definitieve verdeling heeft bepaald.

– *Aangenomen.*

Artikel 14

De definitieve vaststelling van de aandelen gebeurt door de Vlaamse regering.

– *Aangenomen.*

Artikel 15

Als het definitieve aandeel kleiner is dan de som van de toegekende voorschotten, wordt het negatieve eindsaldo ambtshalve afgenomen van de rekeningen van de gemeente en van het OCMW, volgens de verhouding die bepaald werd overeenkomstig artikel 12 van dit decreet.

– *Aangenomen.*

Voorzitter**HOOFDSTUK IV****Artikel 16**

Als een vergissing werd gemaakt bij de definitieve vaststelling van de aandelen, kan de Vlaamse regering de vaststelling van de aandelen herzien. Ze bepaalt de voorwaarden van de regularisatie, die eventueel gespreid wordt over meerdere jaren.

– *Aangenomen.*

Artikel 17

Een eventueel negatief saldo of een ambtshalve afname ten gevolge van een vergissing, kan pas van de rekening van de gemeente en van het OCMW afgenomen worden na het verstrijken van een termijn van dertig dagen, nadat het besluit ter kennis van de gemeente en het OCMW is gebracht.

– *Aangenomen.*

Artikel 18

De Vlaamse regering bepaalt de modaliteiten voor de uitbetaling van de voorschotten en de eindsaldi en voor de ambtshalve afnames, bedoeld in de artikels 13, 15, 16 en 17 van dit decreet.

– *Aangenomen.*

Artikel 19

Onverminderd de regels bepaald in de artikelen 41 en 50 van de wetten op de rijkscomptabiliteit, gecoördineerd op 17 juli 1991, worden de aan de gemeenten en OCMW's toegekende voorschotten en eindsaldi in het kader van dit decreet vrijgesteld van het voorafgaand visum van het Rekenhof. Het Rekenhof kan een controle a posteriori verrichten met betrekking tot de toepassing van dit decreet.

– *Aangenomen.*

Opheffings- en overgangsbepalingen**Artikel 20**

De volgende decreten worden opgeheven :

- 1° het decreet van 31 juli 1990 tot instelling van het Vlaams Gemeentefonds en tot regeling van een bijzondere dotatie voor sommige gemeenten van het Vlaamse Gewest, gewijzigd bij de decreten van 21 december 1994, 14 mei 1996 en 22 december 1999, en het besluit van de Vlaamse regering van 7 september 2001 ;
- 2° het decreet van 7 november 1990 tot vaststelling van de regelen inzake de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds, gewijzigd bij de decreten van 6 juli 1994, 17 november 1998 en 22 december 1999, en het besluit van de Vlaamse regering van 7 september 2001 ;
- 3° het decreet van 20 maart 1991 betreffende het Investeringsfonds ter verdeling van de subsidies voor bepaalde onroerende investeringen die in de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest door of op initiatief van de provincies, de gemeenten of de Vlaamse Gemeenschapscommissie worden gedaan, gewijzigd bij de decreten van 25 juni 1992, 6 juli 1994, 6 juli 1994, 21 december 1994, 17 november 1998 en 19 december 1998, en het besluit van de Vlaamse regering van 7 september 2001 ;
- 4° het decreet van 14 mei 1996 tot vaststelling van de regelen inzake de werking van het Sociaal Impulsfonds, gewijzigd bij de decreten van 20 december 1996, 8 juli 1997, 19 december 1997, 8 december 1998, 19 december 1998, 18 mei 1999, 22 december 1999 en 30 juni 2000, het besluit van de Vlaamse regering van 7 september 2001, en het decreet van 21 december 2001.

– *Aangenomen.*

Voorzitter

Artikel 21

De kwartaalvoorschotten, uitbetaald in het begrotingsjaar 2003, zullen in afwijking van artikel 13 van dit decreet, 24,5% bedragen van de raming van het Gemeentefonds voor 2003. Die raming zal gebeuren overeenkomstig de bepalingen van dit decreet.

– *Aangenomen.*

Artikel 22

§ 1. Vanaf het begrotingsjaar 2003 worden geen trekkingsrechten of toelagen meer toegekend in het kader van het Investeringsfonds, zoals bepaald in het decreet van 20 maart 1991 betreffende het Investeringsfonds ter verdeling van de subsidies voor bepaalde onroerende investeringen die in de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest door of op initiatief van de provincies, de gemeenten of de Vlaamse Gemeenschapscommissie worden gedaan.

§ 2. De gemeenten, de provincies en de Vlaamse Gemeenschapscommissie blijven evenwel tot 31 december 2005 alle rechten behouden met betrekking tot de in het verleden toegekende trekkingsrechten of toelagen. Voor de procedure voor de machtiging, het gebruik van trekkingsrechten en toelagen en de uitbetaling, blijven de bepalingen van het in § 1 vermeld decreet, het besluit van de Vlaamse regering van 20 maart 1991 tot uitvoering, behalve wat de Vlaamse Gemeenschapscommissie betreft, van het decreet van 20 maart 1991 betreffende het Investeringsfonds ter verdeling van de subsidies voor bepaalde onroerende investeringen die in de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest door of op initiatief van de provincies, de gemeenten of de Vlaamse Gemeenschapscommissie worden gedaan en het besluit van de Vlaamse regering van 20 maart 1991 tot uitvoering van artikel 3, § 1, van het decreet van 20 maart 1991 betreffende het Investeringsfonds ter verdeling van de subsidies voor bepaalde onroerende investeringen die in de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest door of op initiatief van de provincies, de gemeenten of de Vlaamse Gemeenschapscommissie worden gedaan, van toepassing, onverminderd de bepalingen in § 3 tot § 6 van dit artikel.

§ 3. Trekkingsrechten en toelagen waarvoor op 1 januari 2006 door de provinciegouverneur of de Vlaamse minister geen machtiging tot gebruik werd verleend, vervallen.

§ 4. Trekkingsrechten en toelagen waarvoor uiterlijk op 31 december 2005 machtiging tot gebruik werd verleend, kunnen tot uiterlijk 31 oktober 2007 worden omgezet in geldvoorschotten en in een eindsaldo overeenkomstig de bepalingen van het in § 2 vermelde decreet en zijn uitvoeringsbesluiten. Gemachtigde trekkingsrechten en toelagen waarvoor op 31 oktober 2007 niet de vereiste verantwoordingsstukken voor het verkrijgen van geldvoorschotten of eindsaldi ter beschikking werden gesteld van de provinciegouverneur of de Vlaamse minister, worden niet meer uitbetaald.

§ 5. Overeenkomstig artikel 55 tot en met artikel 58 van de gecoördineerde wetten op de Rijkscomptabiliteit van 17 juli 1991, zijn de gemeenten, de provincies en de Vlaamse Gemeenschapscommissie verplicht een eindafrekening in te dienen. Bij ontstentenis van een eindafrekening op 31 december 2008 moet het gedeelte van de reeds uitbetaalde voorschotten dat niet werd verantwoord, integraal teruggestort worden op de rekening van de Vlaamse overheid.

§ 6. Als uit de eindafrekening, ingediend na 31 december 2007, blijkt dat het factuurbedrag lager is dan het bedrag van de reeds ontvangen voorschotten en het verschil groter is dan 2500 euro, moet het verschil integraal terugbetaald worden aan de Vlaamse Overheid. Saldi van 2500 euro of minder mogen door de gemeente als verworven beschouwd worden.

– *Aangenomen.*

Artikel 23

Het gedeelte van de trekkingsrechten uit het Sociaal Impulsfonds van het convenant 2000-2002 van de gemeenten en OCMW's dat op 31 december 2002 niet vastgelegd werd in het convenant, wordt aan het Gemeentefonds van 2003 toegevoegd en verdeeld overeenkomstig de bepalingen van dit decreet. De uitbetalingen met betrekking tot de convenanten 2000-2002 kunnen gebeuren tot uiterlijk 31 december 2003. Uitbetalingen met betrekking tot investeringen kunnen gebeuren tot uiterlijk 31 december 2004.

Voorzitter

Dit artikel is niet van toepassing op de gemeenten die behoren tot de groep van de centrumsteden volgens artikel 6, § 1, 1°, a, b en c, van dit decreet.

– *Aangenomen.*

Artikel 24

§ 1. Aanvragen in het kader van de toekenning van uitzonderlijke aanvullende aandelen uit het Vlaams Gemeentefonds, zoals bepaald in artikel 2bis van het decreet van 7 november 1990 tot vaststelling van de regelen inzake de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds, en van uitzonderlijke aanvullende trekkingsrechten uit het Vlaams Investeringsfonds, zoals bepaald in artikel 2bis van het decreet van 20 maart 1991 betreffende het Investeringsfonds ter verdeling van de subsidies voor bepaalde onroerende investeringen die in de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest door of op initiatief van de provincies, de gemeenten of de Vlaamse Gemeenschapscommissie worden gedaan, die uiterlijk op 31 december 2002 werden ingediend, worden behandeld volgens de regelen die op dat tijdstip van kracht waren.

§ 2. De toekenning van de uitzonderlijke aanvullende aandelen en de uitzonderlijk aanvullende trekkingsrechten kunnen, in afwijking van artikel 22, § 1, gebeuren tot uiterlijk 31 december 2004. De gemeenten bezorgen ten laatste op 30 juni 2004 de nodige verantwoordingsdocumenten aan de Vlaamse regering.

§ 3. De uitzonderlijk aanvullende aandelen worden voorafgenomen van de totale dotatie.

– *Aangenomen.*

Artikel 25

In afwijking van artikel 12, § 1 moet de beslissing voor het bepalen van het aandeel dat rechtstreeks gestort wordt op de rekening van het OCMW met betrekking tot de verdeling voor 2003, uiterlijk op 1 december 2002 toekomen op de administratie Binnenlandse Aangelegenheden.

– *Aangenomen.*

HOOFDSTUK V**Slotbepaling****Artikel 26**

Dit decreet treedt in werking op 1 januari 2003.

– *Aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen om 16 uur de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

VOORSTEL VAN DECREET van mevrouw Patricia Ceysens, de heer Koen Helsen, mevrouw Claudine De Schepper en de heer Jacques Devolder houdende wijziging van artikel 118 van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn – 497 (2000-2001) – Nrs. 1 tot 3

Algemene bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is het voorstel van decreet van mevrouw Ceysens, de heer Helsen, mevrouw De Schepper en de heer Devolder houdende wijziging van artikel 118 van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn.

De algemene bespreking is geopend.

Mevrouw Van Den Heuvel, verslaggever, verwijst naar het schriftelijk verslag.

Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, collega's, dit voorstel over artikel 118, naast het voorstel dat straks komt, over de openbaarheid van vergaderingen, was eigenlijk onderdeel van een drieluik. Er was namelijk ook nog een voorstel van decreet mee ingediend, waar mevrouw Van Cleuvenbergen de trekker van was. Zowel het voorstel rond artikel 118, met mevrouw Ceysens als hoofdindieners, als dat van mevrouw Van Cleuvenbergen, had vooral te maken met de mogelijkheden voor OCMW's om in grotere gehe-

Becq

len of in samenwerkingsverbanden op te treden. We staan ook achter dit voorstel zoals het hier geformuleerd is vanuit de meerderheid. We betreuren het dat het voorstel van mevrouw Van Cleuvenbergen niet onmiddellijk mee werd opgenomen in de besprekingen. We willen de meerderheid herinneren aan haar belofte om toch ook dat tweede voorstel, dat de samenwerkingsmogelijkheden moet vergemakkelijken, in het begin van het nieuwe werkjaar mee aan de orde te stellen.

De voorzitter : De heer Helsen heeft het woord.

De heer Koen Helsen (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, collega's, vandaag liggen er 2 voorstellen van decreet voor die ik persoonlijk zie als stappen naar de omvorming van het OCMW tot een welzijnshuis. We zijn het er wellicht over eens dat de rol van het OCMW in het lokaal sociaal beleid de afgelopen jaren sterk is toegenomen. Ook de VVSG heeft ingezien dat het OCMW aan belang heeft gewonnen, en heeft een protocoltekst ter beschikking gesteld die de gemeenten en OCMW's konden gebruiken bij het maken van taakafspraken. Ik heb van heel wat voorzitters en burgemeesters vernomen dat ze dankbaar gebruik hebben gemaakt van dat instrument.

Dat heeft ertoe geleid dat de bevoegdheden van de OCMW's in belangrijke mate werden uitgebreid. Vele OCMW's hebben het protocol als aanleiding aangegrepen om zich voor te bereiden op de omvorming van hun instelling tot een welzijnshuis. Op enkele plaatsen is dat al te zien aan een aanpassing van de cultuur. Bovendien is er in verschillende gemeenten al een infrastructurele samensmelting van diensten.

Ik apprecieer het protocol, dat als bijlage bij het meerjarenplan wordt gevoegd en door de gemeenteraden kan worden besproken en geamendeerd. Daardoor krijgt het protocol voor het eerst een echt juridisch statuut, wat kan helpen de conflictsituatie te vermijden die vandaag jammer genoeg weleens ontstaat tussen de schepen van sociale zaken en de voorzitter van het OCMW. Goede afspraken maken immers ook goede vrienden. In elk geval voorkomen zij onnodige wrijvingen op het vlak van de bevoegdheden.

Voor de VLD mag het eindresultaat zelfs zijn dat er niet langer een schepen voor sociale zaken bestaat en dat alle taken van het lokaal sociaal beleid worden toegekend aan het OCMW. Uiteraard be-

seffen wij dat daarvoor ook federale wetswijzigingen nodig zijn.

Het voorstel van decreet dat mevrouw Ceysens en ik hebben ingediend laat OCMW's toe om samen leidinggevend personeel, stafpersoneel, experts en managementpersoneel aan te werven. Dat vloeit voort uit het feit dat de OCMW's vandaag complexe taken te vervullen hebben. Ik denk hierbij aan de asielwetgeving, de schuldbemiddeling, en de implementatie van het kwaliteitsdecreet in hun welzijnsvoorzieningen. Voor die taken is gespecialiseerd personeel nodig.

Kleine OCMW's kunnen het financieel onmogelijk aan bijvoorbeeld een fulltime jurist in dienst te nemen voor schuldbemiddeling. Zelfs voor OCMW's van middelgrote steden is dat nog niet evident. Tot op heden hebben ze zich beholpen met illegale constructies. De ene gemeente nam een hooggeschoold persoon aan, en leende hem uit aan een andere gemeente. Vervolgens ontstond er een conflict over welk OCMW die persoon op zijn betaalrol moest nemen. Niet zelden leidde dit tot problemen met de toezichthoudende overheid.

Daarom willen we met dit decreet de OCMW-wetgeving aanpassen en de OCMW's de nodige instrumenten bieden om te evolueren naar een welzijnscentrum. (*Applaus bij de VLD*)

De voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het voorstel van decreet van mevrouw Ceysens, de heer Helsen, mevrouw De Schepper en de heer Devolder houdende wijziging van artikel 118 van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen.

Artikel 1

Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

– *Aangenomen.*

Voorzitter

Artikel 2

In artikel 118, eerste lid, van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, vervangen bij decreet van 18 mei 1999, worden na de woorden "één van de opdrachten uit te voeren die door deze wet aan de centra zijn toevertrouwd" de woorden "en voor leidinggevende, staf-, experts- en mangementsfuncties" ingevoegd.

– *Aangenomen.*

Artikel 3

In artikel 118, eerste lid, van dezelfde wet, worden de woorden "om één van de opdrachten uit te voeren die door deze wet aan de centra zijn toevertrouwd" vervangen door de woorden "om één van de opdrachten uit te voeren die aan de centra zijn toevertrouwd".

– *Aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen om 16 uur de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet houden.

VOORSTEL VAN DECREET van mevrouw Ann De Martelaer, mevrouw Patricia Ceysens en de heren Dany Vandebossche en Dirk De Cock houdende wijziging van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, wat betreft de openbaarheid van de vergaderingen
– 756 (2000-2001) – Nrs. 1 tot 3

Algemene bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is het voorstel van decreet van mevrouw De Martelaer, mevrouw Ceysens en de heren Vandebossche en De Cock houdende wijziging van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, wat betreft de openbaarheid van de vergaderingen.

De algemene bespreking is geopend.

Mevrouw Van Den Heuvel, verslaggever, verwijst naar het schriftelijk verslag.

Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Mevrouw Ann De Martelaer (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, vanaf vandaag zal het adjectief 'openbaar' in de term 'openbaar centrum voor algemeen welzijn' een bredere invulling krijgen. Dit woord zal niet langer enkel op de openbaarheid en de toegankelijkheid van de instelling slaan. Het zal er ook op wijzen dat de deuren van het OCMW voor iedereen moeten openstaan. Elke burger moet de kans krijgen om de besprekingen en de beraadslagingen van het OCMW bij te wonen. De openbaarheid geldt enkel voor vergaderingen over het beleid en niet voor beraadslagingen over individuele dossiers. In navolging van de gemeentewet wordt bovendien de mogelijkheid ingebouwd dat twee derde van de aanwezige leden omwille van de openbare orde en op basis van ernstige bezwaren kan beslissen om bepaalde zaken niet openbaar te bespreken.

Een grotere openheid kan de burger meer betrekken bij het sociaal beleid dat in de schoot van de OCMW's gestalte krijgt. Geïnteresseerde burgers zullen, alleen of in groep, het beslissingsproces met betrekking tot bepaalde dossiers kunnen opvolgen. Ook de politieke fracties, die momenteel niet altijd in de raad van het OCMW vertegenwoordigd zijn, zullen de mogelijkheid krijgen om zich over het sociaal beleid te informeren.

Een ander aspect van dit voorstel van decreet beoogt een grotere wisselwerking tussen het OCMW en de gemeenteraad. Voortaan zal het meerjarenplan van het OCMW ter goedkeuring aan de gemeenteraad moeten worden voorgelegd. Samen met dit beleidsplan zal een protocol worden opgesteld dat de taakafspraken en de samenwerking tussen een OCMW en een gemeente vastlegt. Het opstellen van een dergelijk protocol is bij het opmaken van het pact tussen de gemeenten, de OCMW's en de Vlaamse regering reeds aanbevolen.

De ervaringen uit het verleden, onder meer met betrekking tot het SIF, tonen de noodzaak van een betere samenwerking tussen OCMW's en gemeenten aan. Deze samenwerking betreft het uitschrijven van een gezamenlijke visie en van een beleidsplan, het maken van taakafspraken en het voeren van een intensiever overleg. Het opmaken van een gezamenlijk beleidsplan en het verdelen van de

De Martelaer

taken moet tot een maximale samenwerking leiden. Indien een gemeente en een OCMW niet tot een eensgezind standpunt komen, zal de gemeenteraad de knoop definitief doorhakken. Dit is vrij logisch. Een gemeenteraad bestaat immers uit rechtstreeks verkozenen en is bevoegd voor het algemeen beleid.

In dit voorstel van decreet zijn twee belangrijke accenten terug te vinden, namelijk de openbaarheid en het democratisch beleid. Wat het derde voorstel betreft, wil ik hier nog aan toevoegen dat er al duidelijke afspraken zijn gemaakt. Wat dit betreft, zullen we de draad bij het begin van het volgend zittingsjaar weer opnemen.

De voorzitter : De heer De Cock heeft het woord.

De heer Dirk De Cock (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, door middel van dit voorstel van decreet willen we het functioneren van de OCMW-raden moderniseren, aanpassen en openbaar maken. Op die manier willen we de werking van de OCMW 's beter inpassen in de noden en de behoeften op het vlak van de openbare sociale dienstverlening. Bovendien willen we de macht van de gemeenteraad, het enige rechtstreeks verkozen orgaan op lokaal vlak, vergroten. Om die doelstelling te verwezenlijken, moet de wet van 8 juli 1976 betreffende de OCMW's op twee punten ingrijpend worden gewijzigd.

De eerste principiële wijziging betreft de openbaarheid van de thans nog gesloten vergaderingen van de OCMW-raden. Deze zittingen zullen openbaar worden. Er is evenwel in twee uitzonderingen voorzien. De zitting blijft gesloten voor het publiek indien het over personen gaat of indien twee derde van de aanwezige raadsleden dit beslist. Deze uitzonderingen komen overeen met de gemeenteraden, die momenteel openbaar zijn tenzij bij uitzondering, bijvoorbeeld om persoonlijke aangelegenheden te bespreken, tot een gesloten zitting wordt overgegaan.

De tweede wijziging betreft het meerjarenplan. In de toekomst zal het meerjarenplan van een OCMW ter goedkeuring en niet louter ter mededeling aan een gemeenteraad worden voorgelegd. Op die manier krijgt een gemeenteraad niet enkel een beeld op de financiële repercussies van het door een OCMW gevoerd beleid, maar verwerft hij ook echte inspraak en controle. Het betekent dat de gemeenteraad meer dan ooit erkend wordt als de eindverantwoordelijke voor het algemene lokale

beleid, ook op sociaal vlak. Indien er geen eensgezindheid is tussen de OCMW-raad en de gemeenteraad is het de rechtstreeks verkozen gemeenteraad die aan het langste eind trekt.

De voorzitter : Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, collega's, dit voorstel van decreet draagt twee aspecten in zich : enerzijds de thematiek van de openbaarheid en anderzijds het meerjarenplan dat door het OCMW wordt ingediend. We steunen dit voorstel, ook al we weten dat er nog OCMW-mandatarissen zijn die vanuit een eerlijke bekommernis voor een goede werking van het OCMW met gemengde gevoelens tegen deze openbaarheid aankijken. Er bestaat een traditie van in beslotenheid vergaderen, in consensus beslissen en in een goede sfeer samenwerken. Sommigen zijn een beetje bang dat er profileringsdrang bovenkomt of dat de samenwerking verdwijnt.

We vonden het toch belangrijk om op een constructieve manier aan dit voorstel van decreet mee te werken en het te steunen omdat de openbaarheid van het OCMW ook kansen kan inhouden en omdat ze er als actor van een sociaal beleid hun legitimatie uit kunnen putten. Via de openbaarheid kan er ook een sterkere motivering komen als het gaat over beleidsbeslissingen. Het kan bovendien de waardering voor de werking van een OCMW versterken, ook ten aanzien van beleidskwesties, evenals ten aanzien van de samenwerking met de gemeente omtrent de sociale thematiek.

Omwille van de parallel tussen het gemeentedecreet en de regelingen in de OCMW's, hebben we het amendement ingediend om een besloten vergadering te kunnen hebben wanneer twee derde van de aanwezigen erom vraagt en wanneer er bijzondere redenen toe zijn. Uiteraard is het zo dat omtrent individuele situaties of thema's waar personen bij betrokken zijn, de besloten vergadering wordt gehandhaafd.

We hopen dat deze openbaarheid niet zal betekenen dat er bij de oppositie een zware profileringsdrang ontstaat of dat ze bepaalde thema's zeer scherp wil stellen, maar dat de constructieve houding, die we nu binnen de OCMW's ervaren, gehandhaafd blijft.

Het andere aspect had te maken met een meerjarenplanning, die aan de gemeenteraad moet worden overgemaakt. Indien er geen consensus bestaat tussen OCMW en gemeenteraad, dan heeft de gemeenteraad het laatste woord. Dit principe stond

Becq

al in de decretale regelgeving. Volgens mij is dit een element in een ruimer debat dat nog niet ten gronde is gevoerd, en dat gaat over de samenwerking tussen OCMW en gemeente. We zijn er allemaal voorstander van om goede afspraken en duidelijke taakafbakeningen te maken. Het is belangrijk dat niet alleen het OCMW de meerjarenplanning opstelt, maar dat ook door de gemeente duidelijk accenten moeten worden bepaald die hier integraal deel van uitmaken. Hierdoor kan er ten aanzien van de mensen duidelijkheid worden geschapen over de taken van gemeente en OCMW. Met dit voorstel is het debat zeker niet afgerond. Er zullen nog zaken moeten uitgepraat en gestroomlijnd worden om een goed sociaal beleid te voeren, afgestemd op lokale noden. Hierbij kunnen de gemeente en het OCMW een eigen plaats hebben, maar ook de privé-sector en privé-initiatieven kunnen in een vrije samenwerking met OCMW's hier een plaats hebben.

De voorzitter : De heer Helsen heeft het woord.

De heer Koen Helsen (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, collega's, graag had ik nog even het belang van dit voorstel van decreet in het kader van de omvorming van het OCMW tot een welzijnshuis toegelicht. De openbaarheid van vergaderingen die met dit voorstel nagestreefd wordt, moet ook worden gezien in het kader van de ruimere bevoegdheden, op termijn, van de welzijnshuizen op het vlak van het hele lokale, sociale beleid. Ik verwijs in dit verband naar het betreffende protocol. Het is trouwens heel belangrijk dat het grote publiek van nabij betrokken wordt bij het uitstippen van de lokale beleidslijnen.

Daar zijn heel wat facetten mee gemoeid. Wie OCMW zegt, zegt bijvoorbeeld seniorenbeleid, maar ook kinderopvang. Daar komen dus belangrijke beleidskeuzes aan te pas die belangrijke bevolkingsgroepen aanspreken. Die betrokkenheid kan ons inziens enkel worden gecreëerd als de politieke keuzes in alle openheid worden besproken. Om die reden hebben we er met de meerderheidspartijen voor geopteerd om de vergaderingen van het OCMW in principe openbaar te maken. Maar parallel met de gemeentewet kunnen beslissingen met betrekking tot personen, met betrekking tot het personeelsbeleid of met betrekking tot sociale dossiers, die voor het OCMW nog steeds de hoofdmoot van de vergadering uitmaken, uiteraard nog steeds achter gesloten deuren of in besloten zitting genomen worden.

Sta me toe nog even te reageren op de uitspraak van mevrouw Becq met betrekking tot profileeringsdrang. Als we de lijn doortrekken en in de toekomst naar een rechtstreekse verkiezing van de OCMW-raadsleden gaan, dan zullen we net mensen aantrekken die nog beter en sterker gemotiveerd zullen zijn. Dit zal leiden tot een betere werking van de OCMW's dan nu het geval is. Men mag immers niet uit het oog verliezen dat verschillende partijen nu het systeem hanteren waarbij mensen die naast een zitje in de gemeenteraad grijpen, in de OCMW-raad terechtkomen. Dit garandeert niet meteen hun grote inzet voor dat OCMW of voor sociale zaken.

De voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ?
(*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het voorstel van decreet van mevrouw De Martelaer, mevrouw Ceysens en de heren Vandenbossche en De Cock houdende wijziging van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, wat betreft de openbaarheid van de vergaderingen.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen.

Artikel 1

Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

– *Aangenomen.*

Artikel 2

Artikel 31 van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, wordt vervangen door wat volgt :

" Artikel 31

De vergaderingen van de raad voor maatschappelijk welzijn zijn openbaar. Met uitzondering van de

Voorzitter

begrotingsbesprekingen kan deze raad, met een tweederdemeerderheid van de aanwezige leden, in het belang van de openbare orde en op grond van ernstige bezwaren tegen de openbaarheid, beslissen dat de vergadering niet openbaar is. De vergadering is niet openbaar als het om personen gaat. Zodra een dergelijk punt aan de orde is beveelt de voorzitter terstond de behandeling in besloten vergadering.

De besloten vergadering kan slechts plaatsvinden na openbare vergadering. Wanneer tijdens de openbare vergadering blijkt dat de behandeling van een punt in besloten vergadering moet worden voortgezet, dit punt behandeld na het sluiten van de openbare vergadering."

– *Aangenomen.*

Artikel 3

In artikel 36, derde lid, van hetzelfde wet, vervangen bij het decreet van 14 juli 1998, worden de woorden "de vergaderingen van de raad" vervangen door de woorden "de besloten vergaderingen van de raad".

– *Aangenomen.*

Artikel 4

In artikel 88, § 1, van dezelfde wet, vervangen bij het decreet van 17 december 1997, wordt het derde lid vervangen door wat volgt :

"Het meerjarenplan bevat als bijlage een protocol, in consensus opgesteld door het overlegcomité, dat de taalafspraken en samenwerking tussen OCMW en gemeente vastlegt. Het meerjarenplan wordt ter goedkeuring voorgelegd aan de gemeenteraad, die het plan desgewenst kan aanpassen."

– *Aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen om 16 uur de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet houden.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter : Dames en heren, hiermede zijn wij aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor deze voormiddag.

Wij komen om 14.30 uur opnieuw bijeen om onze agenda verder af te handelen.

De vergadering is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 13.12 uur.*
